

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

A Study of Relationship between Leadership and Emotional Intelligence of
Students in Higher Education Institutions in Bangkok Metropolitan

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ*

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา เปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โดย จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา ที่ศึกษาและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ใน สถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 1,600 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นคือแบบประเมินภาวะผู้นำ (LPC) และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต ไปให้นักศึกษาที่เป็นตัวอย่าง ตอบ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบสเปียร์แมน วิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1)ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โดยรวมและรายด้านหลักพบว่า ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข อยู่ในระดับสูง 2) นักศึกษาเพศหญิงกับนักศึกษาเพศชายมีความฉลาด ทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3)นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 4)นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ความฉลาด ทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน 5)นักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันนั้นมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ไม่ แตกต่างกัน 6)ภาวะผู้นำนั้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความฉลาดทางอารมณ์

* งานวิจัยได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาศึกษาศาสตร์และได้นำเสนอใน การประชุมวิชาทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่ 42 วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2547

Abstract

The purposes of this research are :

1. to study an the level of Emotional Intelligence of students;
2. to compare the level of Emotional Intelligence dividing from sex, year of education and major of study;
3. to study on the relationship between leadership and Emotional Intelligence of student in the higher education institution.

The subject consisted of 1,600 students of 1st year and 4th year students in the first semester of higher education institution in Bangkok metropolitan by using multi-stage random . The methodology of data collection was developed by researcher called “ Last Preferred Co-worker Scale” (LPC) and also using the Thai Emotional Intelligence Screening Test from Department of Mental Health. All data were analyzed by SPSS Program for percentage, means, standard deviation, correlation , t-test and analysis of variance.

After analysis of all data , it was found that:

1. The level of Emotional Intelligence in virtue, competence and happiness are at high level.
2. The Emotional Intelligence between male and female students was found with significant difference.
3. The Emotional Intelligence between 1st year and 4th year students was found with significant difference.
4. It's also no different in Emotional Intelligence of social science and science students.
5. There was no differential Leadership style of students was not effected of Emotional Intelligence.
6. And finally, there was no positive correlation between Leadership and Emotional Intelligence.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องด้วยกำลังใจ ความกรุณา และความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ที่พิจารณาตรวจแก้ไขแบบวัดภาวะผู้นำให้มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณนักศึกษาทุกสถาบันการศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ และขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ (Reader) ที่มีเมตตาในการตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างมาก

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ ที่ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ พี่น้อง เพื่อนผู้ร่วมงานผู้เป็นกัลยาณมิตรทุกท่านที่เป็นแรงบันดาลใจ ให้กำลังใจ รวมทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนในการทำงานครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วง

มนัสนันท์ หัตถศักดิ์

6 ธันวาคม 2549

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา	18
ภาวะผู้นำของนักศึกษา	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
ประชากรและตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ผลการวิจัย	37

สารบัญ

หน้า

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

60

ข้อวิจารณ์

64

ข้อเสนอแนะ

69

บรรณานุกรม

72

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

79

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบสอบถาม

86

ภาคผนวก ค ใบรับรองผลงานวิจัย

88

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามชั้นปีที่ศึกษา	31
2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามสาขาวิชา	32
3	แสดงความฉลาดทางอารมณ์ด้านหลักและด้านย่อย	34
4	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	38
5	จำนวน ร้อยละของภาวะผู้นำของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา	39
6	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้านดี โดยจำแนกตามรายชื่อ	40
7	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้านเก่ง โดยจำแนกตามรายชื่อ	42
8	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้านสุข โดยจำแนกตามรายชื่อ	44
9	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาโดยจำแนกตามรายด้าน	45
10	ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีเพศแตกต่างกัน	46
11	ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีชั้นปีแตกต่างกัน	47

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
12	ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีสาขาวิชาแตกต่างกัน	48
13	แสดงลักษณะภาวะผู้นำ	49
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน	49
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน	50
16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน	50
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน	51
18	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ร้ายด้าน ย่อยด้านควบคุมตนเองของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มี ภาวะผู้นำแตกต่างกัน	51
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ร้ายด้าน ย่อยด้านเห็นใจผู้อื่นของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มี ภาวะผู้นำแตกต่างกัน	52
20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ร้ายด้าน ย่อยด้านรับผิดชอบของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มี ภาวะผู้นำแตกต่างกัน	52

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
21	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้าน ย่อยด้านมีแรงจูงใจของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มี ภาวะผู้นำแตกต่างกัน	53
22	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้าน ย่อยด้านตัดสินใจและแก้ปัญหาของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มี ภาวะผู้นำแตกต่างกัน	53
23	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้าน ย่อยด้านสัมพันธภาพของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มี ภาวะผู้นำแตกต่างกัน	54
24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้าน ย่อยด้านภูมิใจในตนเองของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มี ภาวะผู้นำแตกต่างกัน	54
25	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้าน ย่อยด้านพอใจในชีวิตของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มี ภาวะผู้นำแตกต่างกัน	55
26	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้าน ย่อยด้านสุขสงบทางใจของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มี ภาวะผู้นำแตกต่างกัน	55
27	จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi-Square ของนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันกับตัวแปรเพศ	56
28	จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi-Square ของนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันกับตัวแปรชั้นปี	57

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
29	จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi-Square ของนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันกับตัวแปรสาขาวิชา	58
30	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความฉลาดทางอารมณ์ โดยรวม และแยก ด้านดี เก่ง สุข	59

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สถาบันการศึกษามีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาและผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์หลากหลายแขนงวิชา ทบวงมหาวิทยาลัย (2535) ได้ตระหนักถึงความสำคัญเป็นอย่างยิ่งว่านักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่ายิ่งและ จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติในอนาคตในทุกสาขาอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับประกอบ คูปรัตน์ (2527) ได้กล่าวไว้ว่านิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นเปรียบเสมือนวัตถุดิบที่เป็นปัจจัยสำคัญในขบวนการผลิต ถ้าสถาบันอุดมศึกษา ไม่เห็นความสำคัญของวัตถุดิบอาจทำให้เกิดการลงทุนที่สูญเปล่าหรือไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้พระราชวรณีย์ (2528) ได้กล่าวไว้ว่าการศึกษาคือสิ่งที่ต้องสนับสนุนให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างแท้จริงทุกด้าน ไพฑูรย์ สินตารัตน์ (2530) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ส่งเสริมบุคคลที่จะจบการศึกษา ระดับอุดมศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้ คือเป็นบุคคลที่พร้อมจะต่อสู้ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีคุณค่า เป็นผู้นำ เป็นนักคิดที่ใช้สติปัญญาอย่างเต็มที่และมีอุดมคติเพื่ออนาคตที่ดีกว่าอย่างแท้จริง

ดังนั้นการที่จะให้นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาประสบความสำเร็จและมีความสุขในชีวิตอย่างแท้จริงได้นั้น การรับรู้อารมณ์ของตนเองและการแสดงออกทางด้านอารมณ์อย่างเหมาะสมมีส่วนช่วยอย่างมากกว่าที่มีสติปัญญาสูง บุคคลต้องมีไหว้อารมณ์จึงจะทำให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาเอาชนะอุปสรรคและเอาชนะผู้อื่นได้ (เท็ดสัคส์ เดซกง , 2544) สอดคล้องกับคำกล่าวของวิลาลักษณ์ ชวัลลลิต(2542) ที่กล่าวว่าผู้ที่มีไหว้อารมณ์สูงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบ มีความเข้าใจ และมีความเอื้ออาทร ต่อผู้ร่วมงานผลัดกันเป็นผู้นำได้ มีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความสามารถในการปรับตัวได้เป็นอย่างดีทำงานอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล รวมทั้งมีความสุขด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของโกลแมน (Goleman , 1995) ที่ทำการวิจัยกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด โดยเป็นการศึกษาย้อนหลังเกี่ยวกับความสำเร็จในการทำงาน โดยทำการศึกษาจากนักศึกษาที่เรียนในช่วงปี ค.ศ. 1940 จำนวน 95 คน เป็นการศึกษาระยะยาวติดตามจนถึงวัยกลางคน พบว่านักศึกษาที่จบการศึกษาและได้คะแนนสูงมักไม่ค่อยประสบความสำเร็จในชีวิต เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าทั้งในด้านหน้าที่การงานและความสุขในชีวิต ครอบครัวย เพราะพวกเขาไม่มีความพอใจในชีวิต ไม่มีความสุขในการคบเพื่อน และความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเขาได้กล่าวว่าคนที่มีความสติปัญญาสูงหรือคนที่

เรียนเก่งจะสามารถรู้วิธีการที่จะทำอะไรก็ได้ดี แต่ไม่สามารถจัดการกับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้

อารมณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญของบุคคลเป็นอย่างมากเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยบุคคลในการปรับตัว ในการดำเนินชีวิต เพราะบุคคลที่มีอารมณ์มั่นคงอยู่เสมอ จะเป็นคนที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและจะทำการทำงานต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้น มีชีวิตชีวา แต่ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีอารมณ์เสีย หงุดหงิด หรืออารมณ์ไม่มีความมั่นคง ตัวอย่างเช่น เวลาโกรธก็โกรธจัด จนระงับอารมณ์ไม่ได้ เวลาดีใจก็ดีใจมากจนขาดสติยังคิด หรือมักทำอะไรผิดพลาด บุคคลเหล่านี้ก็จะปรับตัวเข้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ยาก ดังที่อารี ตันท์เจริญรัตน์ (2540) ได้กล่าวถึงบุคคลที่จะดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นคนที่ต้องมีความสุขทั้งทางกาย และสุขภาพจิตที่ดี การที่บุคคลจะมีสุขภาพจิตที่ดีก็ควรเป็นบุคคลที่มีอารมณ์ดี เมื่อประสบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ก็สามารถใช้กลไกในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และสังคม และสามารถรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นได้

จากความสำคัญของอารมณ์ที่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตถ้าเปรียบเทียบกับเปอร์เซ็นต์ สติปัญญาจะช่วยบุคคลประสบความสำเร็จเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลืออีก 80 เปอร์เซ็นต์ คือ การเข้าสังคม การสัมพันธ์กับผู้อื่น การรับรู้อารมณ์ตนเอง การจัดการกับอารมณ์และความตึงเครียด ซึ่งแดนเนียล โกลแมนเรียกว่าความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligence)

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นทักษะเฉพาะบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จได้ในทุก ๆ ด้าน คือด้านการทำงาน ครอบครัว และชีวิตส่วนตัว ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าความฉลาดทางอารมณ์นั้นก็คือการเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้จักตนเอง รู้จักควบคุมจัดการ และสามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ใช้ชีวิตได้อย่างถูกธรรมเนียมของคลองธรรม ที่สำคัญคือเป็นบุคคลมองโลกในแง่ดี สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งได้ โดยเฉพาะความเครียดที่เกิดขึ้นในจิตใจได้ดี

การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีเป้าหมายที่สำคัญคือผลิตบัณฑิต และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความคู่คุณธรรม เป็นผู้นำในสังคมอย่างมีเกียรติ และเป็นที่ยอมรับอย่างภาคภูมิใจในทุกสังคม (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2535) จะเห็นได้ว่าบัณฑิตที่เป็นทรัพยากรเป็นกำลังสำคัญของสังคมจะต้องออกไปเป็นผู้นำในสังคม ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งที่เสริมสร้างได้ฝึกฝนได้เรียนรู้ได้ นั้นจึงควรส่งเสริมภาวะผู้นำให้นักศึกษา สอดคล้องกับคำกล่าวของ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) ผู้นำเปรียบเสมือนหลักชัยในการดำเนินงาน ภาวะผู้นำเป็นศิลปะอันจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งของนักบริหาร

และหัวหน้างาน เพราะผู้นำเป็นผู้กำหนดนโยบายวางแผนและเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงาน ในองค์กร การเป็นผู้นำถ้าดูแต่ผิวเผินอาจเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ยากลำบากเลย แต่การเป็นผู้นำที่ดี มีความสามารถจะเป็นสิ่งที่ลำบากอยู่ไม่น้อย การเสริมสร้างภาวะผู้นำ จึงเป็นศิลปะที่พึงเรียนรู้และปรับปรุงได้ การส่งเสริมพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะผู้นำมีความเป็นผู้นำนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังได้กล่าวมาแล้วทั้งความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักศึกษาที่เป็นอนาคตของประเทศชาติ นักศึกษาที่เขามาศึกษาในสถาบันนั้นต้องได้รับการอบรมขัดเกลาเพื่อจะออกไปทำงาน และออกไปสู่สังคมภายนอก ดังนั้นทั้งความเป็นผู้นำและความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นสิ่งที่สังคมคาดหวังให้เกิดขึ้นและสามารถนำไปใช้กับงานได้ และจากงานวิจัยของฉัตรฤดี สุขปลั่ง (2543) พบว่า องค์กรประกอบด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ ทางด้านทักษะทางสังคมของหัวหน้างานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการให้บริการของพนักงานในโรงแรมชั้นหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำที่มีส่วนสัมพันธ์กับระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่เข้ามาใหม่กับนักศึกษาที่ใกล้จะจบการศึกษาว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรเพราะการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยขัดเกลาปลูกฝังให้นักศึกษามีภาวะผู้นำ และความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งผลของการวิจัยจะนำไปเป็นแนวทางแก่สถาบันอุดมศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับพิจารณาประกอบการจัดทำนโยบายการวางแผนจัดบรรยากาศทางวิชาการ จัดการเรียนการสอน กิจกรรมรวมทั้งจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมและพัฒนานักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปัญหาในการวิจัย

1. นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับใด
2. นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับใด
3. นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา ที่ศึกษาแตกต่างกัน จะมีระดับความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันหรือไม่

4. ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขต
กรุงเทพมหานคร
3. เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขต
กรุงเทพมหานคร โดย จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา
4. เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขต
กรุงเทพมหานครที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน
5. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานครโดย
จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา
6. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ใน
สถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

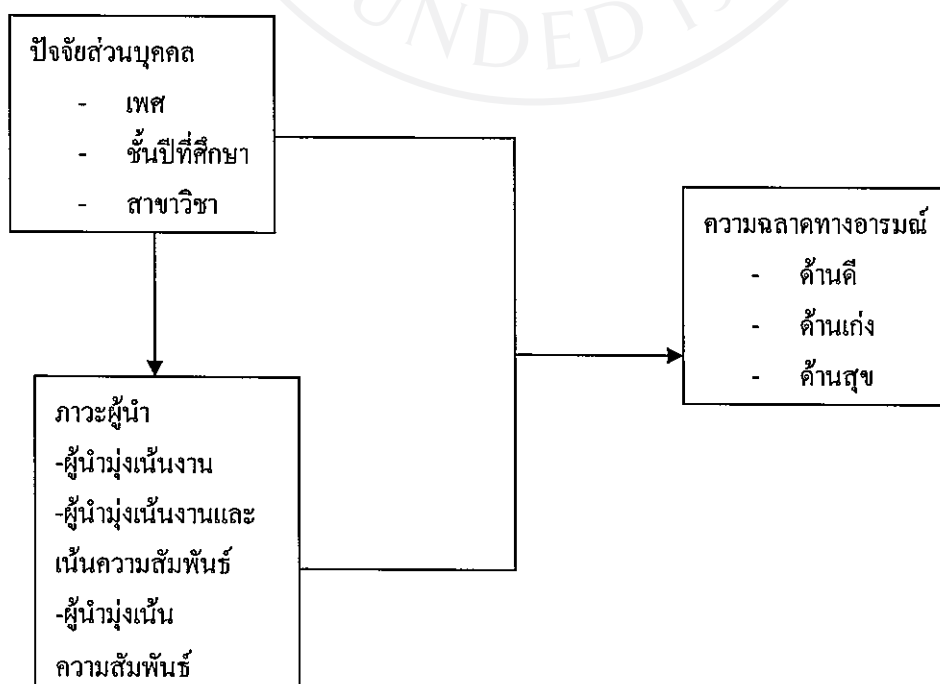
สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกันมีความฉลาด
ทางอารมณ์แตกต่างกัน
2. นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกันมี
ความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน

3. นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีสาขาวิชาที่ศึกษาแตกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน
4. นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกันมีภาวะผู้นำแตกต่างกัน
5. นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกันมีภาวะผู้นำแตกต่างกัน
6. นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีสาขาวิชาแตกต่างกันมีภาวะผู้นำแตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน
8. ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ตามภาพดังนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จะได้อะไรที่สามารถนำมาเป็นแนวทางให้กับผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ในการกำหนดนโยบาย การจัดหลักสูตร จัดการเรียนการสอน การให้บริการ รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำและความฉลาดทางอารมณ์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา และภาวะผู้นำซึ่งมี 3 ประเภทคือผู้นำมุ่งเน้นงาน ผู้นำมุ่งเน้นงานและเน้นความสัมพันธ์ ผู้นำมุ่งเน้นความสัมพันธ์
2. ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางอารมณ์

นิยามศัพท์

ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาที่จะตระหนักรู้ถึง ความคิด ความรู้สึก และภาวะอารมณ์ ของตนเองและผู้อื่น สามารถตั้งใจและให้ความหวังแก่ตนเอง มองโลกในแง่ดี ควบคุมจัดการอารมณ์และการกระทำของตนเองนำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข หมายถึงความสามารถของนักศึกษาในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขมีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ

นักศึกษา หมายถึงนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546 ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

สาขาวิชา หมายถึง สาขาวิชาในสถาบันอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 สาขาวิชา คือสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ ซึ่ง

สาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ หมายถึงนักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่มีการศึกษาวิชาแกนหรือวิชาหลักทางด้านวิทยาศาสตร์ ไม่ต่ำกว่า 35 หน่วยกิต

สาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ หมายถึงนักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่มีการศึกษาวิชาแกนหรือวิชาหลักทางด้านสังคมศาสตร์ ไม่ต่ำกว่า 35 หน่วยกิต

ภาวะผู้นำ หมายถึง ลักษณะที่สำคัญที่แสดงถึงความสามารถในการเป็นผู้นำของนักศึกษาวัดได้จากแบบวัดภาวะผู้นำสามารถแบ่งออกได้เป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์ ผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและเน้นความสัมพันธ์ และผู้นำแบบมุ่งเน้นงาน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกประเด็นการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์
 - ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์
 - แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์
 - แนวทางการวัดความฉลาดทางอารมณ์
 - การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนักศึกษาและภาวะผู้นำของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
 - ความสำคัญของนักศึกษา
 - ธรรมชาติของนักศึกษา
 - ลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์
 - การพัฒนานักศึกษา
 - ภาวะผู้นำของนักศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

คำว่าความฉลาดทางอารมณ์ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Emotional Intelligence” มีคำที่ใช้เรียกกันทั่วไปคือ EQ ซึ่งเป็นคำย่อมาจากภาษาอังกฤษว่า “Emotional Quotient” มีผู้ให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันออกไป เช่น เซาว์อารมณ์ ปัญญาอารมณ์ สติอารมณ์ อัจฉริยะทางอารมณ์ ความเฉลียว

ฉลาดทางอารมณ์ อารมณ์ปัญญา เป็นต้น สำหรับในงานวิจัยนี้จะใช้คำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

ซาโลเวย์ และเมเยอร์ (Salovey and Mayer . 1997) ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นความสามารถในการรับรู้ ประเมิน และแสดงอารมณ์ออกมาได้อย่างเหมาะสม สามารถเข้าถึงและสร้างความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับความคิดได้ เข้าใจอารมณ์และวิเคราะห์อารมณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้ความรู้จากอารมณ์ของตนเอง การรับรู้และควบคุมอารมณ์ได้ดีเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามของสุขภาพจิตและเชาวน์ปัญญา

บาร์ออน (อ้างในวีระวัฒน์ , 2542) ให้ความหมายว่าเป็นชุดของขีดความสามารถ สมรรถนะ และทักษะทางจิตพิสัย ที่ส่งผลต่อความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการต่อสู้กับข้อเรียกร้องและแรงกดดันต่าง ๆ ที่มาจากภาวะแวดล้อม ที่มีผลต่อการมีสุขภาพจิตที่ดี และประสบความสำเร็จในชีวิต

โกลแมน (อ้างถึงในวิลาศลักษณ์ ชวัลลสี , 2542) ได้ให้ความหมายว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นสมรรถนะที่จะตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สมรรถนะที่จะจงใจตนเอง และสมรรถนะที่จะจัดการกับอารมณ์ของตนเองและจัดการในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้อย่างดี

จากความหมายความฉลาดทางอารมณ์ที่กล่าวมานั้นสามารถสรุปได้ดังนี้ ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึงความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้ถึงอารมณ์ของตนเอง สามารถควบคุมและจัดการกับอารมณ์และจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น พร้อมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นได้

แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์

สโลเวย์และเมเยอร์ (Salovey and Mayer ,1997) ได้เสนอองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์เป็นประเด็นหลัก 5 ประเด็นคือ

1. การรับรู้อารมณ์ตน (Knowing One's Emotional) การรับรู้ตนเองตามที่เป็นจริง โกรธก็รู้ว่าโกรธ เสียใจก็รู้ว่าเสียใจ ความสามารถในการรับรู้อารมณ์ตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จะนำไปสู่การเข้าใจตนเองดีขึ้นในที่สุด
2. การจัดการกับอารมณ์ (Managing Emotional) ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสม คนที่ขาดทักษะในการจัดการอารมณ์ต่าง ๆ จะทำให้ชีวิตมีความสุขยาก

3. การจูงใจตนเอง (Motivating Oneself) ความสามารถในการจัดการอารมณ์ตนเองให้กำลังใจและกระตุ้นตนเองได้ คนที่มีทักษะนี้จะประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างสูง
4. การรับรู้อารมณ์ผู้อื่น (Recognizing Emotions in Others) ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้ความต้องการของผู้อื่น ทักษะนี้จะทำให้คนนั้นเข้าใจคนอื่นและเป็นที่ยอมรับในสังคมในที่สุด
5. การคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพ (Handling Relationships) ศิลปะของสัมพันธภาพขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของคนอื่น คนที่มีทักษะนี้ดี จะเป็นผู้นำและสามารถจัดการกับข้อขัดแย้งของบุคคลต่างๆ ได้ดี

โกลแมน (Goldman , 1998) ได้ปรับปรุงองค์ประกอบทางอารมณ์ของเมเยอร์ และซาโลเวย์ เป็นดังนี้

1. การตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง (Self – Awareness) คือการที่บุคคลรู้ว่าตนกำลังรู้สึกอย่างไรในขณะนั้น สามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้อย่างถูกต้องและเปิดเผย รู้ว่าการเกิดอารมณ์ของตนเองมีสาเหตุมาจากสิ่งใด และจะมีผลต่อตนเอง ผู้อื่น และการปฏิบัติงานอย่างไร รู้สาเหตุของความวิตกกังวล ความคับข้องใจ มีสติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง สามารถตัดสินใจและสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ
2. การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (Self – Regulation) ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นได้อย่างเหมาะสม สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ยอมรับและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ใช้คำพูดอย่างระมัดระวังและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ยอมรับความล้มเหลวและหาทางออกได้อย่างสมเหตุสมผล
3. การจูงใจตนเอง (Motivatio) การใช้พลังความรู้สึกภายในเพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนให้ตนทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อไปสู่ เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่คำนึงถึงสิ่งจูงใจภายนอก เช่น เงิน หรือสิ่งตอบแทนอื่น ๆ มีความพอใจที่จะปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม สามารถสร้างทางเลือกใหม่ในการทำงานที่จะ สามารถนำไปสู่เป้าหมายที่ดี มองโลกในแง่ดี ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคและความล้มเหลว
4. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Empathy) คือการรับรู้ความรู้สึก ความต้องการของผู้อื่น สามารถรับรู้ สนใจ และเข้าใจในแง่คิด ทัศนคติของผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง ตัดสินใจทำโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น ไม่ใช่ความคิดของตนเป็นหลัก

5. การมีทักษะทางสังคม (Social Skill) คือความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นสามารถเป็นมิตรกับบุคคลได้ทุกประเภท มีความสามารถในการพูดโน้มน้าว ชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เสริมสร้างความร่วมมือในการทำงานและความสามัคคีในหมู่คณะสามารถทำให้ผู้ที่อยู่รอบข้างมีความสุข

บาร์ออน (อ้างถึงในวิระวัฒน์ ปันนิตามัย , 2542) ได้ให้ความหมายของคำว่าความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นชุดของความสามารถส่วนตัวด้านอารมณ์และด้านสังคมของบุคคลที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเขาในการต่อสู้กับข้อเรียกร้อง ได้กำหนดเป็น โครงสร้างหลัก 5 ด้าน และองค์ประกอบย่อย 15 ด้านได้แก่

ด้านที่ 1 องค์ประกอบภายในตนเอง ประกอบด้วย

- 1.1 ความสามารถในการรับรู้และการเข้าใจความรู้สึกของตนเอง
- 1.2 ความสามารถในการแสดงความรู้สึก ความเชื่อ ความคิดปกป้องสิทธิของตนเองด้วยวิธีการอย่างสร้างสรรค์
- 1.3 ความสามารถในการรับรู้เข้าใจ และศรัทธาตนเอง
- 1.4 การรับรู้ถึงคุณค่าของตนเอง ทำในสิ่งที่สามารถทำได้ และต้องทำด้วยความสุข ความพอใจ
- 1.5 ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายของตนเอง สามารถควบคุมความคิด การกระทำ โดยไม่ฟังคนอื่น ๆ

ด้านที่ 2 องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประกอบด้วย

- 2.1 ความสามารถในการสร้างและคงสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น แสดงออกโดยมีความผูกพันธ์ ทาง อารมณ์ที่แน่นแฟ้น รวมทั้งรู้จักการให้และการรับ ความรัก ความเอาใจใส่
- 2.2 ความสามารถในการร่วมมือและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมที่ตนเกี่ยวข้อง
- 2.3 ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และยอมรับความรู้สึกของผู้อื่น

ด้านที่ 3 องค์ประกอบด้านการปรับตัวทางอารมณ์ ประกอบด้วย

- 3.1 ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจปัญหา และสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นได้อย่าง มีประสิทธิภาพ
- 3.2 ความสามารถในการแยกแยะความรู้สึกส่วนตัวกับสิ่งที่มีอยู่ในความเป็นจริงและความสามารถปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ

3.3 ความสามารถในการปรับอารมณ์ ความคิดและพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือมีความยืดหยุ่น

ด้านที่ 4 องค์ประกอบด้านการจัดการกับความเครียด ประกอบด้วย

- 4.1 ความสามารถในการอดทนต่อเหตุการณ์ที่ร้ายแรง ภาวะกดดันและความรุนแรงอารมณ์ไว้รวมทั้งตอบสนองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 4.2 ความสามารถในการอดทนต่อสิ่งที่ปรารถนา สิ่งยั่วยุและการแสดงออกที่ขาดการควบคุมได้

ด้านที่ 5 องค์ประกอบด้านลักษณะอารมณ์ทั่วไปประกอบด้วย

- 5.1 ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตเป็นส่วนใหญ่ และยินดีในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- 5.2 ความสามารถในการมองโลกในแง่ดี แม้จะเผชิญกับสถานการณ์ที่เลวร้าย

ทศพร ประเสริฐสุข (2542) ได้สรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของเมเยอร์ และสโลเวย์ และของ โกลแมน ได้ 5 องค์ประกอบใหญ่ดังต่อไปนี้

1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness or Knowing One's Emotion) เป็นความสามารถที่จะรับรู้ และเข้าใจความรู้สึก ความคิดและอารมณ์ของตนเองได้ตามความเป็นจริง สามารถประเมินตนเองได้อย่างชัดเจนตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่น รู้จุดเด่นจุดด้อยของตน เป็นคนซื่อตรง พูดแล้วรักษาคำพูด มีจรรยาบรรณ มีสติ เข้าใจตนเอง
2. การบริหารจัดการกับอารมณ์ของตน (Managing Emotion) หรืออาจเรียกว่าการกำหนดตนเอง เป็นความสามารถที่จะจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วยความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นคนที่น่าไว้วางใจ มีคุณธรรม มีความสามารถในการปรับตัว และมีความสามารถในการสร้างแนวคิดใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
3. การจูงใจตนเอง (Motivation Oneself) เป็นความสามารถที่จะจูงใจตนเองที่เรียกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ มองโลกในแง่ดี สามารถนำอารมณ์และความรู้สึกของตนเองมาสร้างพลังในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และเป็นพลังในการให้กำลังใจตนเองในการคิดและกระทำอย่างสร้างสรรค์

4. การรู้จักสังเกตความรู้สึกของผู้อื่น (Recognizing Emotions in Others) หมายถึง ความสามารถที่เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา มีจิตใจให้บริการ สามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม
5. การดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Handling Relationships) หมายถึง ลักษณะที่เป็นทักษะทางสังคม เป็นความสามารถที่จะรู้เท่าทันอารมณ์ของผู้อื่น เป็นทักษะทางสังคมที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น อันจะส่งผลให้เกิดความ เป็นผู้นำ ความสามารถลักษณะนี้จะประกอบด้วย การสื่อความที่ดี การบริหาร ความขัดแย้ง

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปได้ ว่าความฉลาดทางอารมณ์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือส่วนที่เป็นความฉลาดทางอารมณ์ที่ เกี่ยวข้องกับตนเอง เพื่อพัฒนาตนเอง และอีกส่วนเป็นความฉลาดทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล อื่น เพื่อพัฒนาสัมพันธภาพที่เรามีต่อบุคคลอื่น ๆ

แนวทางการวัดความฉลาดทางอารมณ์

ก่อนที่จะมีทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ของสโลเวย์ และเมเยอร์ที่เชื่อมโยงอารมณ์ ความคิดและเขาวงกตปัญหาให้มีความสัมพันธ์กัน การวัดความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นการวัดการรับรู้ ทางอารมณ์ที่ไม่ใช่ถ้อยคำ เช่น ทำแบบทดสอบความไวทางอารมณ์ และความรู้สึกโดยให้ผู้ตอบดู วิดีทัศน์ของคนคู่หนึ่งซึ่งแสดงปฏิกริยาต่อกันแล้วให้ผู้ตอบระบุอารมณ์และความคิดของคนทีแสดง อยู่ ระบุว่าวิธีการ 3 วิธีที่ใช้ประเมินคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามเหล่านี้ ได้แก่

เกณฑ์แรกคือวิธีที่สอดคล้องเป็นการเปรียบเทียบคำตอบของบุคคลหนึ่งกับคำตอบของ กลุ่มหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเกณฑ์ก่อนหน้านี้ บุคคลนั้นจะได้คำตอบสอดคล้องกับฉันทามติของ กลุ่ม

เกณฑ์ที่สอง คือ วิธีของผู้เชี่ยวชาญ เป็นการเปรียบเทียบคำตอบของผู้ทำแบบทดสอบกับ เกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์ที่สาม คือ วิธีของเป้าหมายเป็นการเปรียบเทียบคำตอบของผู้ทดสอบกับเป้าหมายที่ แสดงอารมณ์ ความรู้สึก

หลังจากนี้ได้มีการพัฒนารูปแบบการวัดดังต่อไปนี้

การวัดความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวทางของสโลเวย์

อรพินทร์ ชูชม (2543) ได้พัฒนาการวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่อิงรูปแบบความฉลาดทาง อารมณ์เริ่มแรกของเมเยอร์และสโลเวย์ โดยการให้วิธีให้ผู้ตอบรายงานตนเองโดยมีการประเมิน 5

ระดับ คือ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีจำนวนข้อสอบ ทั้งหมด 33 ข้อ มีกลุ่มการจัดระบบอารมณ์ 10 ข้อกลุ่มการใช้ประโยชน์ทางอารมณ์ 10 ข้อ และการประเมินค่าการแสดงออกทางอารมณ์ 13 ข้อ จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงพบว่ามาตรวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับนี้มีความสัมพันธ์กับ โครงสร้างที่เกี่ยวข้องทางทฤษฎี ได้แก่ การเอาใจใส่ความรู้สึก ความกระจ่างชัดในความรู้สึก การปรับปรุงสภาวะอารมณ์ การมองโลกในแง่ดี และการอดกลั้น นอกจากนี้ยังมีความเชื่อมั่นสูง (.90) เมื่อทำการสอบซ้ำ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรู้คิด

ตัวอย่างประโยคในมาตรวัด

- เมื่อฉันเผชิญกับอุปสรรค ฉันจำกัดเวลาที่ฉันเจออุปสรรคที่คล้ายกัน และฝ่าฟันไปได้
- ฉันหวังในสิ่งต่าง ๆ ที่ดีจะเกิดขึ้น

การวัดความฉลาดทางอารมณ์ของสไลเวย์และคณะ (กรมสุขภาพจิต . 2543)

ใช้มาตรวัด Trait – Meta – Mood Scale (TMMS) โดยเป็นการวัด ความแตกต่างระหว่างบุคคลในความสามารถที่จะสะท้อนความแตกต่างระหว่างบุคคลสะท้อนถึงอารมณ์ และการจัดการเกี่ยวกับอารมณ์มีตัวชี้บอกเขาอธิบายว่าเป็นความสามารถหลายอย่างที่มิอยู่ในโครงสร้างของความฉลาดทางอารมณ์ แบบวัดนี้มีการให้ผู้ตอบประเมินตนเองและมีมาตรประเมินค่าจากระดับ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง องค์ประกอบของแบบทดสอบมีดังนี้

1. ความเอาใจใส่ต่ออารมณ์ความรู้สึก มีจำนวน 21 ข้อ เช่นข้อความทางบวก “ฉันใส่ใจของบุคคลอื่นมากกว่าฉันรู้สึกอย่างไร” และข้อความทางลบ “ฉันไม่ใส่ใจกับความรู้สึกของตนเอง”
2. ความชัดเจนในการแยกแยะอารมณ์ความรู้สึก มีจำนวน 15 ข้อ เช่น “โดยปกติฉันมีอารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจน” เป็นข้อความทางบวก หรือ “ฉันไม่สามารถรู้สึกถึงอารมณ์ความรู้สึก” เป็นข้อความทางลบ
3. การปรับสภาวะทางอารมณ์ ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับความพยายามที่จะปรับสภาวะอารมณ์ที่ไม่น่าพอใจ หรือคงอารมณ์ที่น่าพอใจ เช่น “ถึงแม้ว่าฉันมีความเศร้า แต่โดยส่วนใหญ่ฉันมีทัศนคติที่ดี” เป็นข้อความทางบวก และ “ถึงแม้บางครั้งฉันมีความสุข แต่โดยส่วนใหญ่ฉันมีทัศนคติที่ไม่ดี” เป็นข้อความทางลบ

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นแบบวัดที่มีความเชื่อมั่น

และความเที่ยงตรงเชิงสอดคล้องและเชิงจำแนก ผลจากการศึกษาพบว่าความเอาใจใส่ต่ออารมณ์ความรู้สึกมีความสัมพันธ์กับการมีสติของตนเอง ความชัดเจนทางอารมณ์ความรู้สึกมีความสัมพันธ์ทางลบกับความคลุมเครือทางอารมณ์ การแสดงออกและความเศร้าหุดและการปรับอารมณ์ความรู้สึกมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเศร้าหุด และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกใน

แง่ดีและความเชื่อการจักระบบสภาวะอารมณ์ที่ไม่ดี ต่อมาเขาได้พัฒนาทำใน รูปแบบการวัดที่เป็น กระจาย คือ The Multifactor Emotional Intelligence Scale MEIS และแบบวัด The Emotional IQ Test ทำเป็น CD-Rom แบบทดสอบทั้งสองแบบ เหมือนกันทุกประการในด้าน โครงสร้างและ เนื้อหาแต่แตกต่างกันที่นำเสนอแบบทดสอบ แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยงานด้านความสามารถที่ ให้ผู้ตอบทำทั้งหมด 12 งาน จากแบบทดสอบ 4 ประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบการระบุนอารมณ์ เป็นการวัดการรับรู้ทางอารมณ์ให้ผู้ตอบระบุนอารมณ์คนที่ปรากฏในภาพ ในการออกแบบคนตรีและงานที่เสนอสถานการณ์ทางอารมณ์ให้ผู้ตอบระบุว่าบุคคลในสถานการณ์นั้นมีอารมณ์อย่างไร
2. แบบทดสอบการใช้อารมณ์ เป็นการวัดการซึมซับอารมณ์มีอยู่ 2 ส่วน ได้แก่การวัดว่าผู้ตอบสามารถสร้างความรู้สึที่แตกต่างกันได้ดีแค่ไหนและการใช้ความรู้สึกที่เอื้อต่อกระบวนการคิด
3. แบบทดสอบความเข้าใจอารมณ์ วัดความสามารถของบุคคลที่จะทราบว่าอารมณ์มีที่มา จากอะไร และอะไรจะเกิดขึ้นถ้าอารมณ์มีความเข้มข้น ตลอดจนสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ที่แตกต่างกัน
4. แบบทดสอบการจักระบบอารมณ์ วัดความสามารถที่จะจัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของความฉลาดทางอารมณ์

ผลจากการวิเคราะห์แบบทดสอบ MEIS พบว่าความฉลาดทางอารมณ์สามารถแยก องค์ประกอบได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ทางอารมณ์ ความเข้าใจทางอารมณ์ และการจัดการทางอารมณ์

การวัดความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของ โกลแมน

แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ตามแนวคิดของ โกลแมน(อ้างถึงในอรพินทร์ ชูชม, 2543) ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ แต่ละข้อคำถามผู้ตอบต้องระบุคำตอบที่มีต่อสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น เช่นท่านเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยที่หวังว่าจะได้ A ในรายวิชานี้ แต่ท่านเพิ่มพบว่าตัวท่านได้ C ใน ตอนกลางเทอม ท่านจะทำอย่างไร โดยมีตัวเลือกดังนี้

- ก. ร่างแผนที่เฉพาะสำหรับวิธีการที่จะปรับปรุงผลการเรียนและแก้ไขปัญหาที่จะติดตาม มาตลอดแผน
- ข. แก้ปัญหาเพื่อที่จะให้ดีขึ้นในอนาคต

- ก. บอกตัวเองว่าไม่ใช่สิ่งสำคัญที่คุณทำได้ในวิชานี้ และมุ่งไปยังวิชาอื่น ๆ ซึ่งคะแนนสูงกว่า
- ง. พบอาจารย์และพยายามคุยกับอาจารย์เพื่อให้คะแนนของคุณดีขึ้น

แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของ โกลแมนมีความสัมพันธ์สูงกับความเข้าใจผู้อื่น และการควบคุมอารมณ์ และยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบร่วมของ MEIS ของสโโลเวย์ และคณะ องค์ประกอบทางด้านการจัดการกับอารมณ์ อย่างไรก็ตาม แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของ โกลแมนมีความเชื่อมั่นค่อนข้างต่ำ ($r = .18$)

กรมสุขภาพจิต(2543) ได้พัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับบุคคล ช่วงอายุ 12 - 60 ปี ลักษณะของแบบประเมินมีคำถามด้วยกันทั้งสิ้น 52 ข้อ จำแนกออกเป็นความฉลาดทางอารมณ์ 3 ด้านคือ

1. ด้านดี ประกอบด้วยด้านย่อย ๆ ควบคุมตนเอง เห็นใจผู้อื่น และรับผิดชอบ ซึ่งมีคำถาม 18 ข้อ
2. ด้านเก่ง ประกอบด้วยด้านย่อย ๆ มีแรงจูงใจ ตัดสินใจและแก้ปัญหา และสัมพันธ์ภาพ มีข้อคำถาม 18 ข้อ
3. ด้านสุข ประกอบด้วยด้านย่อย ๆ คือภูมิใจในตนเอง พอใจชีวิต และสงบสุข ทางใจ ซึ่งมีข้อคำถาม 16 ข้อ

ผลจากการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก พบว่า แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนกสามารถแยกผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำออกจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงได้ในทุกข้อ ทดสอบย่อยทุกรายด้านคือ ด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข ในการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกครั้งนี้ใช้เทคนิค 27% เป็นเทคนิคที่ Kelly เป็นผู้ค้นพบว่าการเลือกเอากระดาษคำตอบของผู้ตอบแบบประเมินมาจำนวน 27% จากกลุ่มสูง และจากกลุ่มต่ำ 27 % มาวิเคราะห์นั้นเป็นอัตราที่เหมาะสมที่สุด และ Flanagan ก็ได้สนับสนุนหลักการข้อนี้ด้วยการทดลองจริง โดยการคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ค่าความเที่ยงด้วยวิธีของ ครอนบัท แอลฟา ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นในด้านดี เก่งและสุข และภาพรวมคือ .75 , .76, .81 และ .85 ตามลำดับ และทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบแบ่งครึ่ง (Split half Reliability) ของแบบประเมินในด้านดี เก่ง สุข และภาพรวม คือ .83, .86, .71 และ .84 ตามลำดับแสดงให้เห็นว่าแบบประเมินชุดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง

สำหรับการใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ในวัฒนธรรมตะวันตกส่วนใหญ่จะใช้ประโยชน์ในการทำนายความสำเร็จและพัฒนาศักยภาพหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานการประกอบอาชีพ เป็นส่วนมาก และแบบที่คนไทยสร้างขึ้นมานั้นก็แปลมาจากแบบของต่างประเทศหรืออิงบางส่วนมาจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ทำการวิจัยเห็นว่ายังไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของคนไทย สำหรับแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่กรมสุขภาพจิตพัฒนาขึ้นมาใช้นี้เป็นแบบสำหรับคนไทยที่เน้นความฉลาดทางอารมณ์ของคนไทยต้องมีครบทั้ง 3 ด้านคือด้านดี เก่ง และสุขจะเป็นแบบที่เข้ากับวัฒนธรรมของไทยได้มากกว่าเพราะตามแนวความเชื่อและหลักคำสอนในศาสนาและการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวซึ่งปัจจัยนี้ผู้วิจัยถือว่ามีความสำคัญในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคลแต่ละคนสิ่งเหล่านี้หล่อหลอมสั่งสมอยู่ในคนไทยทุกคนให้เราเป็นคนดีที่มีความสุขเพิ่มเติมไปอีกส่วนก็คือต้องเป็นคนเก่งด้วยนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเรื่องของสุขภาพจิต มากกว่าจะเน้นในเรื่องของการแข่งขัน

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

ทศพร ประเสริฐสุข (2542) ได้กล่าวถึงการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของไว้ดังนี้

1. พัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดีมีวุฒิภาวะทางอารมณ์
2. พัฒนารูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีเชี่ยวชาญปัญญาทางอารมณ์ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก
3. พัฒนาการมองโลกในแง่ดี อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความคิด ความรู้สึก และทัศนคติในการทำงานร่วมกับคนอื่น
4. พัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล การสื่อความหมาย เพื่อเป็นทักษะทางสังคมที่สำคัญในการดำรงชีวิต
5. พัฒนาความสามารถในการรับรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตน ได้เป็นคนที่มีสติ สามารถตระหนักรู้ตนและอารมณ์ของตน
6. พัฒนาความซื่อตรง ซื่อสัตย์ รักษาความสัตย์ตรง ไปตรงมา
7. พัฒนาความสามารถในการควบคุมอารมณ์ สามารถจัดการทางอารมณ์ของตนในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้
8. พัฒนาแรงจูงใจในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
9. พัฒนาความสามารถในการรู้เข้าใจ รู้เท่าทันอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา
10. พัฒนาการควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นการปรับพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม
11. พัฒนาจิตใจใฝ่บริการ อันเป็นรากฐานสันติสุขในสังคม

12. พัฒนาความสามารถในการบริหารความขัดแย้ง
13. พัฒนาความรู้สึกเข้าถึงมนุษย์ และความเป็นมนุษย์รู้จักชื่นชมงานดนตรี ศิลปะ มีความละเอียดอ่อน เพื่อสร้างสภาวะทางอารมณ์ ให้เป็นคนอารมณ์ดี
14. พัฒนาความมีคุณธรรม

แนวทางพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ได้โดย

1. ฝึกให้เด็กรู้จักคุณค่าของตนเองตามความเป็นจริงให้มองตนเองอย่างตระหนักรู้ มองตนในแง่ดี รู้สึกดีกับชีวิต สามารถชื่นชมตนเองได้ เป็นการฝึกให้รู้จักอารมณ์ตนเอง
2. รู้จักแยกแยะอารมณ์ของตนว่าชนิดใดดี ชนิดใดไม่ดีและเลือกแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม
3. รู้จักปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมด้วยความเต็มใจ
4. รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของอารมณ์ตนเอง
5. รู้จักบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้เพื่อให้รู้ว่าอารมณ์เกิดได้ทุกอย่าง แต่เราไม่สามารถแสดงออกได้ทุกอย่าง
6. ฝึกทางด้านมนุษยสัมพันธ์ การแสดงน้ำใจ เอื้ออาทรต่อผู้อื่น

กล่าวโดยสรุปความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็นสิ่งที่ เป็นทักษะส่วนบุคคลสามารถฝึกฝนให้เกิดขึ้นมาได้ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องฝึกให้เด็กรู้จักตนเอง มีความเข้าใจตนเอง สามารถควบคุมและแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ความสำคัญของนักศึกษา

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2525) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการทำความรู้จักหรือความเข้าใจเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการดังนี้

1. ศึกษาเพื่อเป็นผู้รู้เกี่ยวกับนักศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับนักศึกษาในทุกด้าน
2. ศึกษาเพื่อเป็นผู้จัดบริการให้กับนักศึกษารวมทั้งบริการอื่น ๆ เช่นการให้คำปรึกษา การให้ทุน การดูแลหอพัก เป็นต้น

3. ศึกษาเพื่อเป็นผู้สอนนักศึกษาที่ดี เป็นการรู้จักและเข้าใจนักศึกษาเพื่อประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) ได้กล่าวสรุปถึงความจำเป็นในการที่จะศึกษานักศึกษาไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาสภาพนิสิตนักศึกษาว่ามีสภาพอย่างไร มาจากสถานภาพหรือสิ่งแวดล้อมประเภทใด เพราะนิสิตบางคนมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี และปานกลาง หรือบางคนอาจจะมาจากฐานะยากจน มีปัญหาครอบครัวมาตลอด เพื่อที่จะจัดบรรยากาศทางวิชาการ หลักสูตร อาจารย์ และการบริการทางวิชาการให้สอดคล้องกับผู้เรียน

2. อาจารย์จำเป็นต้องศึกษาสภาพนิสิต เพื่อเข้าใจความต้องการในการศึกษาอิทธิพลที่มีต่อการเรียนรู้ ความคาดหวัง และธรรมชาติของผู้เรียน

3. นิสิตนักศึกษาจำเป็นต้องศึกษา และเข้าใจสภาพของนิสิตนักศึกษาเองเพื่อให้ลด ความกังวล และความเครียดลง

ธีรรัตน์ บุญนุช (2525) ได้กล่าวสอดคล้องกับข้างต้นว่า หน้าที่ของมหาวิทยาลัยก็คือจะต้องศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาเพื่อจะได้จัดหลักสูตรการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เขาเลือกเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะธรรมชาติของนักศึกษา

พัฒนาการทางด้านอารมณ์

ในวัยรุ่นตอนต้นบุคคลมักมีอารมณ์รุนแรง และมักจะมีการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ บ่อยครั้งจนขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของศรีเรือน แก้วกังวาล (2535) บุคคลในวัยนี้มักจะมีอารมณ์อ่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ง่าย มีอารมณ์รุนแรง อิจฉา ริษยา โกรธแค้น วิดกกังวล และไม่มีความมั่นคงในอารมณ์ บุคคลจะมีพัฒนาการทางอารมณ์ดีขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น บุคคลจะมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ดีขึ้น อารมณ์ที่มักจะมีปัญหาเกิดขึ้นกับบุคคลในช่วงนี้ก็คือความตึงเครียด และความวิตกกังวล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของนักศึกษาได้รับพัฒนาจนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับพรณี ชูทัย (2524) ที่ได้กล่าวไว้ว่า คนที่จะประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไปนั้นต้องมีลักษณะคือ เป็นผู้ที่มีความวุฒิภาวะทางอารมณ์ และมีสุขภาพจิตที่ดี มีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริง มองโลกในแง่ดี และพยายามฟังคำติ

วิจารณ์ เกี่ยวกับตนเอง ได้ มีความมั่นคงทางจิตใจ นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นระยะที่สำคัญระยะหนึ่งของการเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต ถ้าอาจารย์ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการทางด้านอารมณ์แล้วย่อมมีส่วนช่วยในการเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคตของนักศึกษา

จากการศึกษาพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของนักศึกษานั้นอายุของนักศึกษามีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 17 – 22 ปี เมื่อพิจารณาทางด้านพัฒนาการของวัยแล้ว คืออยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย และเริ่มที่จะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งถือว่าเป็นส่วนเชื่อมต่อกัน เด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ในวัยรุ่นตอนปลายนั้นการแสดงออกของอารมณ์ยังมักแสดงอารมณ์โกรธ เมื่อเกิดมีปัญหาอุปสรรค หรือการแสดงออกของอารมณ์ยังไม่เหมาะสมสถาบันการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านอารมณ์ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ มีความมั่นคงในจิตใจ และอารมณ์

ลักษณะของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่ง ชูตินันท์ อิทธิรัตน (2535) ได้อธิบายไว้ว่ามีลักษณะดังนี้

1. มุ่งที่จะแข่งขันและเอาชนะกัน ทั้งนี้เพราะสภาพของสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมเมืองที่มีการแข่งขันกันตลอดเวลา และในระบบของการศึกษาที่ทุกคนต้องแข่งขันกันเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันที่มีชื่อเสียง เพื่อความมีหน้ามีตาและมีสภาพที่ดีในสังคม
2. ขาดความรับผิดชอบและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสังคม ปรัชญาการณที่ชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะประการนี้มีอยู่มากมายทีเดียว เช่นบทบาทของนิสิตนักศึกษาทางการเมือง กรณีของการเลือกตั้งต่าง ๆ มักจะปรากฏว่าเปอร์เซ็นต์ของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่ำมาก
3. มีวิธีในการดำเนินชีวิตในสถาบันแบบโคดเดี่ยว ทั้งนี้เพราะสภาพสังคมในสถาบันเช่นความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับนักศึกษาด้วยกันลดน้อยลงทุกคนเป็นหลักจึงไม่มีเวลาที่จะคิดถึงคนอื่น จึงทำให้ความสัมพันธ์เป็นอย่างเห็นห่างมาก
4. ความสนใจในเรื่องส่วนตัวมากกว่าในเรื่องของสังคม นิสิตนักศึกษาเริ่มตระหนักว่าถ้าตนเองมัวทำงานเพื่อสังคมแล้วจะสูญเสียโอกาสในการแสวงหาอาชีพของตน
5. ขาดจุดยืนของความเป็นไทย แม้ว่านโยบายของประเทศจะมุ่งที่การธำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ แต่อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกได้ทำให้นิสิตนักศึกษาหันไปสู่อารยธรรมตะวันตกเป็นส่วนใหญ่
6. มีบุคลิกของความเป็นผู้นำน้อยลง และขาดระเบียบวินัย

ลักษณะของนักศึกษาที่พึงประสงค์

จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มุ่งพัฒนาเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ความคิด จริยธรรม คุณธรรม มีความรู้ ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างไร ให้มีคุณค่าต่อตนเองและต่อสังคมที่พึงปรารถนาการที่จะบรรลุสิ่งเหล่านี้ได้ นักศึกษาควรมีลักษณะที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้ ได้มีนักปราชญ์ นักการศึกษา และนักวิชาการได้ให้ความคิดเห็นว่านักศึกษาที่พึงประสงค์ควรมีลักษณะอย่างไร

พระเทพเวที (2532) ได้เสนอลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ไว้ 7 ประการดังต่อไปนี้

1. เป็นกัลยาณมิตร
2. ชีวิตมีวินัย
3. ใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์
4. เชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง
5. มีค่านิยมและทัศนคติแนวเหตุผล
6. มีสติระตือรื้อนทุกเวลา
7. พึ่งพาตนเองได้ด้วยความรู้ คือรู้จักคิด รู้จักใช้สติปัญญาพิจารณาสิ่งต่าง ๆ

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2524) ได้กำหนดลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาดังนี้

1. มีความสามารถในการใช้ภาษา
2. มีกิริยามารยาทดี
3. มีรสนิยมสูง
4. มีความเจริญงอกงาม ไม่อยู่กับที่
5. มีความสามารถแปลความคิดออกเป็นการกระทำ

พจน์ สะเพียรชัย (2536) ได้บรรยายถึงลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ในการสัมมนาผู้บริหาร เรื่องมิติใหม่ของการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้

1. มีความสามารถในการประกอบอาชีพและช่วยเหลือสังคมส่วนรวม
2. มีวุฒิภาวะสูง มีความรับผิดชอบ ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ วุฒิภาวะทางอารมณ์ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. มีความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเองดี
4. เป็นผู้ใฝ่รู้ รู้จักชอบ รสนิยมดีงามน่าเชื่อถือ น่ายกย่อง

การพัฒนานักศึกษา

จากการศึกษาลักษณะและธรรมชาติของนักศึกษา รวมทั้งลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เป็นแนวทางไปสู่การพัฒนานักศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ สถาบันอุดมศึกษาคาดหวังไว้

การพัฒนานักศึกษา หมายถึง ความพยายามใด ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้ เสนอความคิดเห็นว่านักศึกษาคควรได้รับการพัฒนาพัฒนาต่าง ๆ คือ

- 1.การพัฒนาทางสติปัญญาให้รู้จักรักความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน หัดคิดอย่างมีระบบ
- 2.การพัฒนาวิชาชีพให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ
- 3.การพัฒนาอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ เข้าใจวิธีการรักษาอารมณ์ของตน
4. การพัฒนาทักษะทางสังคม
- 5.ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เข้าใจตนเอง รู้จักสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง รู้จักพึ่งตนเองได้
6. การพัฒนาคุณธรรม
- 7.การพัฒนาทัศนคติ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี
- 8.การพัฒนาให้นักศึกษาเป็นคนสูงงาน แก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุมีผล

ทบวงมหาวิทยาลัยมีมุมมองในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไทย (ทบวงมหาวิทยาลัย 2536) ได้ มองเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ ว่ามี 7 ประการดังนี้

1. วิชาการและอาชีพ เริ่มตั้งแต่ ปีที่ 1
2. สติปัญญา มีความคิดเฉลียวฉลาด ใช้วิจารณ์ญาณ ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
3. สังคมและวัฒนธรรม คือความสามารถทางสังคม มีมารยาทในสังคม
4. อารมณ์ ต้องเข้าใจอารมณ์ตนเอง และปรับ ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ต้องเข้าใจว่าตนเองมีสภาพอารมณ์อย่างไร
5. เอกลักษณ์ คือความเข้าใจในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ยอมรับในการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับวัยและอาชีพ
6. ร่างกาย ส่งเสริมให้พัฒนาเจริญเติบโตขึ้นไป
7. คุณธรรม จริยธรรม คุณธรรม คือความดีงาม

กล่าวโดยสรุปแล้วจากความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์และความสำคัญของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะพบว่านักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคมได้นั้นต้องมีสามส่วนประกอบกันก็คือ ทั้งเป็นคนเก่งก็คือมีภูมิความรู้ มีความสามารถในการเรียน ในเนื้อหาวิชาการให้ได้สำเร็จนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้เป็นคนเก่งแล้วเป็นคนดีด้วย ซึ่งเป็นคนดีที่ต้องมีความสุข สองส่วนนี้เป็นส่วนที่ต้องใช้ความฉลาดทางอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ต้องพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาเพราะเป็นส่วนที่ต้องอยู่ร่วมกับคนอื่น และมีความสุขในชีวิตจึงจะเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตามประสงค์ของสังคม

ภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ มีบุคคลที่ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ดังต่อไปนี้

ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้อิทธิพล หรืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อมุ่งให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สมพงษ์ เกษมสิน .2526)

ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย (ทวี วงศ์พูน.2539)

โดยสรุปแล้วภาวะผู้นำหมายถึงการที่ผู้นำใช้อำนาจหน้าที่ อิทธิพล อย่างมีศิลปะกับบุคคลอื่น หรือกับผู้ตาม โดยใช้ความสามารถทางสังคม การติดต่อสื่อสาร สัมพันธภาพเพื่อให้กิจกรรมหรืองานบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ

ทวี วงศ์พูน (2539) ได้กล่าวถึงทฤษฎีผู้นำดังต่อไปนี้

ทฤษฎีลักษณะผู้นำ (Trait Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า บุคคลเกิดมาพร้อมด้วยลักษณะบางประการติดตัวมาตั้งแต่เกิดเป็นลักษณะที่จะช่วยสนับสนุนให้เขาสามารถเป็นผู้นำได้ ซึ่งหมายถึงลักษณะดังต่อไปนี้

1. บุคลิกภาพ เป็นเรื่องที่ดีติดตัวของแต่ละบุคคลบุคลิกภาพที่กล่าวถึงคือ
 - 1.1 ความสามารถในการปรับตัว เป็นความสามารถส่วนบุคคล
 - 1.2 ความต้องการที่จะนำ ซึ่งอาจเป็นความสามารถส่วนลึก ๆ มองเห็นไม่ชัดเจนสามารถค้นหาได้
 - 1.3 ความมั่นคงทางอารมณ์

- 1.4 ความเป็นตัวของตัวเอง
- 1.5 ความอดสาหะพยายาม
- 1.6 ความคิดสร้างสรรค์
- 1.7 ความทะเยอทะยาน
2. ความรู้ความสามารถจะพิจารณาจาก
 - 2.1 เซวว์ปัญญา
 - 2.2 ความแม่นยำในการตัดสินใจ
 - 2.3 ระดับความรู้
 - 2.4 ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา
3. คุณลักษณะด้านสังคม
 - 3.1 การรู้จักประณีประนอม ทำงานร่วมกับคนอื่นได้
 - 3.2 ความสามารถในการบริหาร
 - 3.3 ความร่วมมือ
 - 3.4 ความเป็นที่นิยมชมชอบ
 - 3.5 ความเป็นนักการทูต
4. คุณลักษณะด้านกายภาพ เป็นเรื่องที่ตัวบุคคลมาอย่างเห็นได้ชัด
 - 4.1 น้ำหนัก ส่วนสูง
 - 4.2 การฝึกฝน
 - 4.3 ความสมบูรณ์ของร่างกาย

ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ของ Fiedler's leadership Contingency Theory

Fiedler (อ้างถึงในSchemerhon และคณะ, 1997) ได้เริ่มทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ในช่วงกลางปีทศวรรษที่ 1910 ทฤษฎีของเขามีความเชื่อว่า ประสิทธิภาพของกลุ่มขึ้นอยู่กับ การจับคู่ที่เหมาะสมของลักษณะผู้นำและความต้องการในแต่ละสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขาได้ให้ความสำคัญในเรื่องการควบคุมสถานการณ์ ซึ่งหมายถึงผู้นำสามารถที่จะสรุปได้ว่า กลุ่มของเขาจะทำอะไร พร้อมกับที่รู้ว่าผลจากการกระทำของกลุ่มคืออะไร และควรตัดสินใจอย่างไร

Fiedler ใช้เครื่องมือที่เรียกว่า Least Preferred Coworker Scale (LPC) ในการวัดรูปแบบของผู้นำของบุคคล ผู้ตอบจะต้องอธิบายถึงบุคคลที่เขาไม่ยอมทำงานด้วยโดยใช้ชุดของคำคุณศัพท์อย่างเช่น

บุคลิกภาพ เป็นที่น่าพึงพอใจ	8	7	6	5	4	3	2	1	บุคลิกภาพ ไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ
เป็นมิตร	8	7	6	5	4	3	2	1	ไม่เป็นมิตร

Fiedler กล่าวว่าผู้ที่มีคะแนน LPC สูงจะมีรูปแบบที่เน้นความสัมพันธ์ ในขณะที่ผู้นำที่มี LPC ต่ำ จะเป็นแบบที่มุ่งเน้นงาน เขากล่าวว่า การเน้นในงานหรือเน้นความสัมพันธ์นี้อาจนำไปสู่ลักษณะผู้นำที่มีพฤติกรรมทั้งแบบกำกับดูแลและไม่กำกับดูแล ขึ้นอยู่กับว่าการควบคุมสถานการณ์อยู่ในระดับใด หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ผู้นำที่เน้นงานมีแนวโน้มจะไม่กำกับดูแลในสถานการณ์ที่ควบคุมได้สูง และกำกับดูแลในสถานการณ์ที่ควบคุมได้ปานกลางและต่ำ และผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ก็จะมีลักษณะตรงกันข้าม

ผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งงาน คือผู้ที่แสดงความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะให้กลุ่มของตนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ ลุล่วงไปอย่างรวดเร็วและมีปริมาณ และคุณภาพสูง ผู้นำประเภทนี้จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้ร่วมงาน ซึ่งทำตนขัดขวางงานของกลุ่ม จะเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงานของตนเฉพาะเรื่องการทำงานมากกว่า ที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องในเรื่องส่วนตัวของผู้ร่วมงานของตน และจะรู้สึกมีความสุข เมื่อผู้ร่วมงานมีความขยันในการทำงานกลุ่ม ส่วนผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์เป็นบุคคลที่มีความเห็นใจและเกรงใจผู้ร่วมงานของตน ไม่ต้องการที่จะใช้ผู้ร่วมงานมากเกินไป เพราะเกรงว่าจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้ร่วมงานเลวลง ผู้นำประเภทนี้ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มและเชื่อว่า ถ้ากลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นแล้วจะทำให้งานของกลุ่มลุล่วงไปได้ นอกจากนี้แล้วยังเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงานในเรื่องต่างๆ ไม่เฉพาะแต่เรื่องงานที่กลุ่มจะต้องทำเท่านั้น และมีความพอใจเมื่อเห็นว่าสมาชิกในกลุ่มของตนรักใคร่กลมเกลียวกันและตนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกคน (Fiedler, E.Fred.1967)

พฤติกรรมของผู้นำทั้งสองแบบนี้จะปะปนกันในคน ซึ่งปรากฏการณ์ธรรมดา เพราะว่าพฤติกรรมผู้นำทั้งสองแบบที่กล่าวมานี้ เป็นพฤติกรรมผสมของผู้นำทั้งสองแบบ แต่เป็นส่วนผสมที่มีปริมาณแตกต่างกันไปจนทำให้บางคนมีแนวโน้มว่าจะเป็นแบบมุ่งงาน หรือบางคนเป็นแบบมุ่งสัมพันธ์ และนอกจากนี้งานวิจัยของฟีคเลอร์และคนอื่นๆ หลายเรื่องที่สรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องกันจนเป็นทฤษฎีได้ข้อสรุปดังกล่าวคือ ทั้งผู้นำมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์มีโอกาสที่จะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้เท่าเทียมกัน ถ้าได้เป็นผู้นำที่มีสภาพการณ์ที่เหมาะสมกับคุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำ

ประภา คงน่วม (2527) ได้ศึกษาลักษณะผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัยครูวิชาเอกพลศึกษา และเปรียบเทียบลักษณะผู้นำระหว่างนักศึกษาชายกับหญิง โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ ผลการวิจัย นักศึกษาวิทยาลัยครูวิชาเอกพลศึกษา มีลักษณะผู้นำเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ แบบประชาธิปไตย แบบเสรีนิยม แบบอัตนิยม ยอมตาม และ อัตนิยมก้าวร้าว และ นักศึกษาชายกับหญิงวิชาเอกพลศึกษามีลักษณะผู้นำทั้ง 4 แบบไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

วันทนา ถิ่นกาญจน์ (2539) ทำการศึกษาสมรรถนะผู้นำที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาพยาบาล โดยดำเนินการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย ดังนี้คือ มีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้นำทางการพยาบาลของประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาพยาบาล ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารพยาบาล และผู้เชี่ยวชาญทางการปฏิบัติการพยาบาลจำนวน 21 ท่าน ใช้แบบสอบถาม 3 รอบ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ สมรรถนะภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกัน ประกอบด้วย 8 สมรรถนะคือ บุคลิกภาพ ความรู้และสติปัญญา สมรรถนะเชิงวิชาชีพ สมรรถนะเชิงบริหาร สมรรถนะเชิงจริยธรรม สมรรถนะเชิงการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สมรรถนะเชิงธุรกิจและการตลาด สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ

ดวงพร ศรีจันทร์ทวงศ์ (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 320 คน ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับสูงในด้าน จริยธรรม การเมือง บุคลิกภาพ วิชาชีพ บริหารส่วนด้านความรู้และสติปัญญา การใช้เทคโนโลยี และ ภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง เกรดเฉลี่ยสะสมความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อายุ ลำดับบุตร ครอบครัว รายได้ ชั้นปี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 คือสภาพแวดล้อม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 16.51

อรพินท์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ และวิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี (2542) ได้ทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดเขาวัวปัญญาทางอารมณ์ของซัทท์ และคณะ ซึ่งมีลักษณะการวัดแบบให้ผู้ตอบรายงานตนเอง จากจำนวนนักศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร จำนวน 51 คน และนิสิต

ปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหิดล 11 คน ผลปรากฏว่า เมื่อนำแบบวัดมาใช้กับคนไทย โดยทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นชนิดสอดคล้องภายใน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .80 และตรวจสอบความเที่ยงตรงพบว่า ชาวปัญญาทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ $r = .37$ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล $r = -.47$ และความเศร้าหดหู่ $r = -.42$ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการทางสังคม $r = .11$ และมีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอายุ $r = .22$

กรมสุขภาพจิต (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทย อายุ 12 – 60 ปี ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์มาตรฐานโดยรวมขององค์ประกอบหลักแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มอายุ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุ 12 – 17 ปี 18 – 25 ปี และ 26 – 60 ปี ตามลำดับ พบว่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านดี เก่ง สุข ของกลุ่มอายุ 12 – 17 ปี ต่ำกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มที่มีสถานภาพสมรสคู่ มีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด ม่าย หย่า/แยก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ฉัตรฤดี สุกปลั่ง (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของบุคลิกภาพและชาวอารมณ์ที่มีต่อคุณภาพของการให้บริการตามการรับรู้ของหัวหน้างานของพนักงานส่วนหน้าของ โรงแรมชั้นหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและคุณภาพของการให้บริการมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ความสัมพันธ์ระหว่างชาวอารมณ์และคุณภาพของการให้บริการ มีความสัมพันธ์กันในทางบวก องค์ประกอบทางบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับองค์ประกอบชาวอารมณ์ คือ ความรู้สึกผิด ความเครียด และพึงตนเอง

ศุภรัตน์ หนูหอม (2543) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของชาวอารมณ์ที่มีต่อความเครียดและพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของพยาบาล ศึกษาเฉพาะกรณี โรงพยาบาลศิริราช พบว่าพยาบาลส่วนใหญ่มีชาวอารมณ์อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 72.4 และมีคะแนนเฉลี่ยในมิติการงูใจตนเองสูงที่สุด และต่ำที่สุดคือทักษะทางสังคม ความเครียดพยาบาลส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในเกณฑ์ปกติ พยาบาลส่วนใหญ่มีรูปแบบพฤติกรรมการเผชิญความเครียดแบบมุ่งเน้นการแก้ปัญหาพร้อมกับแบบมุ่งเน้นการแสวงหาสิ่งสนับสนุนทางสังคม ชาวอารมณ์กับความเครียด โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ชนมน สุขวงศ์ (2543) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์กับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 การเลี้ยงดูแบบคาดหวังเอาแต่ใจมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การเลี้ยงดูแบบลงโทษ แบบแสดงความเป็นเจ้าของมากเกินไป แบบขอมนุตรและแบบปล่อยปละละเลย ไม่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์

ประชัน จันทร์สุข (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวอารมณกับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จากการศึกษาพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างชาวอารมณทั้ง 5 ด้าน คือการรับรู้ อารมณ การบริหารอารมณ การสร้างแรงจูงใจ การรับรู้อารมณของผู้อื่น การการคงไว้ซึ่ง สหสัมพันธ์กับทักษะการสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด การทำกลุ่มบำบัด การสอนสุขศึกษาและรวมทุกทักษะในการพยาบาลจิตเวชทุกคู่มี่ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ไพริทธิ์ ทองภาพ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านส่วนบุคคล ด้านระหว่างบุคคล ด้านการปรับตัว ด้านการจัดการบริหารความเครียด และด้านภาวะอารมณต่างๆ ไป จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 383 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นิสิตมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ด้านส่วนบุคคล ด้านการปรับตัว และด้านการจัดการความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านระหว่างบุคคลและด้านภาวะอารมณทั่วไปของนิสิตอยู่ในระดับสูง นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านระหว่างบุคคลและด้านการปรับตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกันมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการบริหารความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นิสิตที่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่แตกต่างกัน มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้าน ในด้านส่วนบุคคล ด้านระหว่างบุคคล ด้าน

การจัดการบริหารความเครียด และด้านภาวะอารมณ์ต่างๆ ไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการปรับตัวพบว่าไม่แตกต่างกัน

นวลจันทร์ อาศัยพาณิชย์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเขาวนอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคม และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 245 คน ผลการวิจัยพบว่า เขาวนอารมณ์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย อยู่ในระดับมาก ([Mean] = 3.84 S.D. = .33) การสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้าหอผู้ป่วย อยู่ในระดับมาก ([Mean] = 3.59 S.D. = .43) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย อยู่ในระดับมาก ([Mean] = 4.08 S.D. = .35) เขาวนอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัลยาณี พรหมทอง (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษา วัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษา มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี ความเก่งและความสุขในระดับปานกลาง ผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษา มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวก ผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหารในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา และสถานภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหารในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา และสถานภาพครอบครัวที่แตกต่างกันมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่แตกต่างกัน

จากการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำนั้น พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์กันในทางบวก นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาที่มีเพศ สาขาวิชาที่ศึกษาแตกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มีชั้นปีที่แตกต่างกันความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ยกเว้นมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และมหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยของรัฐมีจำนวน 9 มหาวิทยาลัย มีจำนวนนักศึกษา 126,600 คน และมหาวิทยาลัยเอกชนมีจำนวน 15 มหาวิทยาลัยมีนักศึกษาจำนวน 159,625 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 289,407 คน

กลุ่มตัวอย่างตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 1,600 คน ได้คัดเลือกจากประชากรเป้าหมาย มีขั้นตอนดังนี้

1. จำแนกมหาวิทยาลัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือเอกชนและรัฐบาล
2. เลือกมหาวิทยาลัยแต่ละกลุ่มด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากมหาวิทยาลัยแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 2 มหาวิทยาลัยได้มหาวิทยาลัย ทั้งหมด 4 แห่งดังนี้
 - มหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - มหาวิทยาลัยเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
3. ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาจากสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ดังนี้
4. เลือกสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากแต่ละสาขาวิชา แบ่งเป็นสาขาวิชาละ 2 คณะ ได้ทั้งหมด 4 คณะดังนี้
 - สาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ได้คณะ วิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์
 - สาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ได้คณะ นิติศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์
 - ในแต่ละคณะเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 100 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 100
5. เลือกสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากแต่ละสาขาวิชา แบ่งเป็นสาขาวิชาละ 2 คณะ ได้ทั้งหมด 4 คณะดังนี้

- สาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ได้คณะประมง และคณะอุตสาหกรรมเกษตร
 - สาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ได้คณะบริหารธุรกิจ และคณะมนุษยศาสตร์
 - ในแต่ละคณะเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 100 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 100
6. เลือกสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากแต่ละสาขาวิชา แบ่งเป็นสาขาวิชาละ 2 คณะ ได้ทั้งหมด 4 คณะดังนี้
- สาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ได้คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์
 - สาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ได้คณะนิเทศศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์
 - ในแต่ละคณะเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 100 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 100
7. เลือกสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากแต่ละสาขาวิชา แบ่งเป็นสาขาวิชาละ 2 คณะ ได้ทั้งหมด 4 คณะดังนี้
- สาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ได้คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิศวกรรมศาสตร์
 - สาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ได้คณะศิลปศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์
 - ในแต่ละคณะเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 100 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 100

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามชั้นปีที่ศึกษา

มหาวิทยาลัย	ชั้นปีที่ศึกษา	
	1	4
จุฬาลงกรณ์	100	100
เกษตรศาสตร์	100	100
เกษมบัณฑิต	100	100
กรุงเทพ	100	100
รวม	400	400

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา

มหาวิทยาลัย	สาขาวิชา	
	วิทยาศาสตร์	สังคมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์	100	100
เกษตรศาสตร์	100	100
เกษตรบึงฉลือ	100	100
กรุงเทพ	100	100
รวม	400	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้
 ส่วนที่ 1 แบบวัดภาวะผู้นำ Least Preferred Co-Worker (LPC) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจากแบบวัดของ Fiedler จำนวน 18 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต จำนวน 52 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบวัดข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และ ชั้นปีที่ศึกษา จำนวน 3 ข้อ

แบบวัดภาวะผู้นำ Least Preferred Co-Worker (LPC) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจากแบบวัดของ Fiedler จำนวน 18 ข้อเป็นลักษณะแบบวัดชนิดมาตราวัดแบบสื่อความหมาย (Semantic Differential Scale) สำหรับบรรยายคุณลักษณะของบุคคล โดยใช้คำคู่ มีลำดับการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและค้นคว้าจากหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. นำแบบวัดภาวะผู้นำ Least Preferred Co-Worker (LPC) ของ Fiedler จำนวน 18 ข้อมาแปลและปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา
3. นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบวัดที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน เพื่อคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบวัด โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

5. ปรับปรุงแบบวัดด้านภาษา แล้วนำไปทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน คำนวณค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบวัดภาวะผู้นำประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 18 ข้อ โดยเป็นแบบที่เรียกว่า มีคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วน 8 ระดับ ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการให้คะแนนของคำถามดังนี้

ตัวอย่าง

หากนักศึกษาเห็นว่าบุคคลที่นักศึกษานึกถึงนั้น (คือคนที่ทำงานด้วยยาก) เป็นคนเฉื่อยชามากให้นักศึกษาต้องวงกลมตัวเลขที่ 2 ในช่องที่ 2 จากซ้ายมือ

เฉื่อยชา	1	2	3	4	5	6	7	8	กระตือรือร้น
	

จากตัวอย่างให้ 2 คะแนน

โดยมีเกณฑ์ในการแบ่งภาวะผู้นำดังนี้

คะแนนรวมต่ำกว่า 65 คะแนน หมายถึงภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงาน

คะแนนรวมระหว่าง 65 – 72 คะแนน หมายถึง ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและมุ่งเน้นความสัมพันธ์

คะแนนรวมสูงกว่า 72 คะแนนขึ้นไป หมายถึง ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามจำนวน 52 ข้อ ข้อคำถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา 3 ด้านหลัก คือ เก่ง และสุข แต่ละด้านแบ่งเป็นด้านย่อยอีก 3 ด้านดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงความฉลาดทางอารมณ์ด้านหลักและด้านย่อย

ด้าน	ด้านย่อย	การรวมคะแนน
ค	การควบคุมตัวเอง	ข้อ 1 – ข้อ 6
	เห็นใจผู้อื่น	ข้อ 7 – ข้อ 12
	รับผิดชอบ	ข้อ 13 – ข้อ 18
เก่ง	มีแรงจูงใจ	ข้อ 19 – ข้อ 24
	ตัดสินใจและแก้ปัญหา	ข้อ 25 – ข้อ 30
	สัมพันธ์ภาพ	ข้อ 31 – ข้อ 36
สุข	ภูมิใจในชีวิต	ข้อ 37 – ข้อ 40
	พอใจในชีวิต	ข้อ 41 – ข้อ 46
	สุขสงบทางใจ	ข้อ 47 – ข้อ 52

เกณฑ์การให้คะแนนของข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ

1	4	6	7	10	12	14
15	17	20	22	23	25	28
31	32	34	36	38	39	41
42	43	44	46	48	49	50

แต่ละข้อให้คะแนนดังนี้

ไม่จริง	ให้คะแนน	1
จริงบางครั้ง	ให้คะแนน	2
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	3
จริงมาก	ให้คะแนน	4

กลุ่มที่ 2 ได้แก่อ

2	3	5	8	9	11
13	16	18	19	21	24
26	27	29	30	33	35
37	40	45	47	51	52

แต่ละข้อให้คะแนนดังนี้

ไม่จริง	ให้คะแนน	4
จริงบางครั้ง	ให้คะแนน	3
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	2
จริงมาก	ให้คะแนน	1

การแปลค่าคะแนนของข้อคำถามแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

3.51 – 4.00 หมายความว่า นักศึกษามีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับที่สูงมาก

2.51 – 3.50 หมายความว่า นักศึกษามีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับที่สูง

1.51 – 2.50 หมายความว่า นักศึกษามีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง

1.00 – 1.50 หมายความว่า นักศึกษามีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบวัดและแบบประเมินไปสอบถามนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ในมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง โดยที่ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล และได้ทำจดหมายขอความร่วมมือไปยังฝ่ายกิจการนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต การเก็บข้อมูลเก็บในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545 โดยได้ข้อมูลกลับมาทั้งหมด 1,600 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์
2. ค่าสถิติต่างๆ ที่คำนวณมีดังนี้
 - บรรยายลักษณะภาวะผู้นำและระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้ สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - วิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษา โดยใช้ การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำของนักศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe 'Method)
 - วิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะภาวะผู้นำระหว่างเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษาด้วยการทดสอบค่าไคสแคว์
 - ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ กับความฉลาดทางอารมณ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสปีร์แมน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ภาวะผู้นำ ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้ และผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2. บรรยายระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้ สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน

ตอนที่ 3. วิเคราะห์ความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างเพศ ชั้นปีที่ศึกษาและสาขาวิชาที่ศึกษา โดยใช้ การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำของนักศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับแตกต่างกัน โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe 's Method)

ตอนที่ 4. วิเคราะห์ความแตกต่างของภาวะผู้นำระหว่างเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษาด้วยการทดสอบค่าไคสมแคว์

ตอนที่ 5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ด้วยการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน

ตอนที่ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	955	59.7
ชาย	645	40.3
ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	800	50.0
ชั้นปีที่ 4	800	50.0
สาขาวิชา		
วิทยาศาสตร์	800	50.0
สังคมศาสตร์	800	50.0

จากตารางนักศึกษาที่เป็นตัวอย่าง ทั้งสิ้น 1600 คน เพศหญิง ร้อยละ 59.7 เพศชายร้อยละ 40.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 50.0 ชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 50.0 สาขาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 50.0 สาขาสังคมศาสตร์ร้อยละ 50.0

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ของภาวะผู้นำของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ภาวะผู้นำของนักศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาวะผู้นำ		
ผู้นำแบบมุ่งเน้นงาน	185	11.60
ผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและมุ่งเน้นความสัมพันธ์	173	10.80
ผู้นำมุ่งเน้นความสัมพันธ์	1,242	77.60

จากตารางพบว่า นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะภาวะผู้นำตามแบบทดสอบ LPC แบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์มากที่สุด 1,242 คน (ร้อยละ 77.60) และนักศึกษามีลักษณะภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและมุ่งเน้นความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ 173 คน (ร้อยละ 10.80)

ส่วนที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์รายหมวด และรายข้อ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษาด้านดีโดยจำแนกตามรายข้อ

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ด้านดี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
เวลาโกรธหรือไม่สบายฉันรับรู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับฉัน	3.24	.73	สูง
ฉันบอกไม่ได้ว่าจะอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ	1.90	.81	ปานกลาง
เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้	2.08	.85	ปานกลาง
ฉันสามารถคอยเพื่อนให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ	2.84	.78	สูง
ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย	1.85	.79	ปานกลาง
เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่น ยอมรับได้	2.68	.82	สูง
ฉันสังเกตได้เมื่อคนใกล้ฉันมีอาการเปลี่ยนแปลง	3.22	.71	สูง
ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก	1.94	.87	ปานกลาง
ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด	1.69	.72	ปานกลาง
ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการกระทำของ ฉัน	2.76	.77	สูง
ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป	3.12	.74	สูง
แม้จะมีภาระที่จะต้องทำ ฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ ต้องการความช่วยเหลือ	3.09	.76	สูง
เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส	1.80	.76	ปานกลาง
ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน	3.59	.63	สูงมาก ที่สุด
เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำขอโทษผู้อื่นได้	3.54	.70	สูงมาก ที่สุด
ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก	1.78	.78	ปานกลาง
ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อ ส่วนรวม	2.95	.68	สูง
ฉันรู้สึกลำบากใจในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น	1.78	.69	ปานกลาง
รวม	2.55	.23	สูง

จากตารางพบว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ด้านดี เท่ากับ 2.55 หมายความว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาอยู่ในระดับสูงเมื่อจำแนกตาม
รายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมากอยู่ 2 ข้อคือ ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน เท่ากับ
3.59 และเมื่อทำผิดฉันสามารถกล่าวโทษผู้อื่นได้ เท่ากับ 3.54 สำหรับข้อฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่
ที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 1.69

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้านเกษตรโดยจำแนกตามรายข้อ

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาด้านดี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร	2.40	.96	ปานกลาง
แม้จะเป็นงานยาก ฉันมั่นใจว่าฉันทำได้	2.75	.76	สูง
เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ	2.37	.82	ปานกลาง
ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ	3.58	.62	สูงที่สุด
เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันจะไม่ยอมแพ้	3.02	.77	สูง
เมื่อเริ่มทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ฉันมักจะทำต่อไปจนสำเร็จ	1.89	.73	ปานกลาง
ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ	2.78	.77	สูง
บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข	2.13	.86	ปานกลาง
ฉันรู้สึกว่าความคิดสั้นใจแก่ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน	2.14	.85	ปานกลาง
เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง	2.90	.81	สูง
ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย	2.59	.95	สูง
ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน	2.22	.88	ปานกลาง
ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย	2.94	.90	สูง
ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน	3.25	.84	สูง
ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้คนอื่นรู้	2.34	.85	ปานกลาง
ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน	3.23	.73	สูง
เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ	2.31	.86	ปานกลาง
เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้	2.30	.86	ปานกลาง
รวม	2.61	.27	สูง

จากตารางพบว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ด้านเก่ง เท่ากับ 2.61 ซึ่งหมายความว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง เมื่อ
จำแนกตามรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดอยู่ 1 ข้อคือ ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่าง ๆ
อย่างเต็มความสามารถเท่ากับ 3.58 สำหรับข้อเมื่อเริ่มทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ฉันมักจะทำต่อไปจนสำเร็จ
ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 1.89

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้านสุขโดยจำแนกตามรายชื่อ

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ด้านสุข	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ฉันรู้สึกดียกกว่าผู้อื่น	2.31	.86	ปานกลาง
ฉันทำหน้าที่ได้ดีไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด	2.61	.68	สูง
ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด	2.83	.71	สูง
ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก	2.39	.76	ปานกลาง
แม้ในสถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น	3.04	.76	สูง
ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ	3.51	.72	สูงที่สุด
เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด ฉันมักเปลี่ยนเป็นเรื่องที่ผ่อนคลายและสนุกสนานได้	2.79	.86	สูง
ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน	3.24	.79	สูง
ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดี ๆ มากกว่าฉัน	1.77	.78	ปานกลาง
ฉันพอใจกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่	3.19	.82	สูง
ฉันไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย	2.17	.92	ปานกลาง
เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำสิ่งที่ฉันชอบ	3.41	.74	สูง
เมื่อรู้สึกไม่สบายใจฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้	3.16	.81	สูง
ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้เหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่	3.10	.78	สูง
ฉันไม่สามารถทำให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ทุกสิ่งที่ต้องการ	2.13	.95	ปานกลาง
ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ	2.22	.92	ปานกลาง
รวม	2.74	.28	สูง

จากตารางพบว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้านสูงเท่ากับ 2.74 ซึ่งหมายความว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกตามรายชื่อพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด 1 ข้อคือ ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอเท่ากับ 3.51 สำหรับข้อฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดี ๆ มากกว่าฉัน ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 1.77

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาโดยจำแนกตามรายด้าน

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านดี(ด้านหลัก)	2.58	.23	สูง
การควบคุมตนเอง(ด้านย่อย)	2.43	.37	ปานกลาง
การเห็นใจผู้อื่น(ด้านย่อย)	2.63	.33	สูง
รับผิดชอบ(ด้านย่อย)	2.57	.29	สูง
ด้านเก่ง(ด้านหลัก)	2.61	.27	สูง
มีแรงจูงใจ(ด้านย่อย)	2.66	.34	สูง
การตัดสินใจแก้ปัญหา(ด้านย่อย)	2.45	.40	ปานกลาง
สัมพันธภาพ(ด้านย่อย)	2.72	.43	สูง
ด้านสุข(ด้านหลัก)	2.74	.28	สูง
ภูมิใจในตนเอง(ด้านย่อย)	2.53	.42	สูง
พอใจในชีวิต(ด้านย่อย)	2.92	.41	สูง
สุขสงบทางใจ(ด้านย่อย)	2.70	.39	สูง
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	2.63	.21	สูง

จากตารางพบว่า ระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยจำแนกตามด้านหลักและด้านย่อยของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 2.63 แสดงว่านักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกตามรายด้านหลักคือ ดี เก่ง และสุข พบว่าด้านสุขมีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์สูงสุดเท่ากับ 2.74 และด้านหลักที่มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์น้อยที่สุดคือด้านดี เท่ากับ 2.54 และเมื่อจำแนกตามรายด้านย่อยพบว่า ด้านย่อยที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความพอใจในชีวิตเท่ากับ 2.92 (อยู่ในระดับสูง) และด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือการควบคุมตนเองเท่ากับ 2.43และด้านการตัดสินใจแก้ปัญหาเท่ากับ 2.45

ตอนที่ 3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างดังนี้

3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ระหว่างเพศ สาขาวิชา และชั้นปีที่ศึกษา ด้วยการทดสอบค่าที่ t-test

ตารางที่ 10 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน

ความฉลาดทางอารมณ์	เพศ	Max	Min	\bar{X}	S.D.	t	p
โดยรวม	ชาย	3.98	1.88	2.663	.224	4.741	.048*
	หญิง	3.37	1.79	2.661	.205		
ด้านดี	ชาย	3.94	1.89	2.563	.242	2.194	.228
	หญิง	3.39	1.78	2.537	.230		
ด้านเก่ง	ชาย	4.00	1.83	2.656	.281	4.460	.152
	หญิง	3.78	1.44	2.593	.270		
ด้านสุข	ชาย	4.00	3.50	2.783	.312	4.694	.000**
	หญิง	1.81	1.31	2.715	.261		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.01

จากตารางพบว่า ลักษณะความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพศหญิงกับเพศชายมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 โดยเพศชายมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเพศหญิง สำหรับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขของนักศึกษา ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.00 โดยเพศชายมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเพศหญิง ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีและด้านเก่งของนักศึกษานั้นพบว่าเพศหญิงกับเพศชายไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 11 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีชั้นปีแตกต่างกัน

ความฉลาดทางอารมณ์	ชั้นปี	Max	Min	\bar{X}	S.D.	t	p
โดยรวม	1	3.98	1.79	2.649	.220	3.215	.890
	4	3.27	1.79	2.615	.207		
ด้านดี	1	3.94	1.89	2.564	.251	2.860	.003**
	4	3.22	1.78	2.532	.217		
ด้านเก่ง	1	4.00	1.61	2.644	.279	3.688	.748
	4	3.44	1.44	2.593	.271		
ด้านสุข	1	4.00	1.81	2.752	.278	1.361	.025*
	4	3.63	1.31	2.733	.290		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.01

จากตารางพบว่า ลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 สำหรับลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 และลักษณะความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและด้านเก่งของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 12 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีสาขาวิชาแตกต่างกัน

ความฉลาดทางอารมณ์	สาขาวิชา	Max	Min	\bar{X}	S.D.	t	p
โดยรวม	วิทยาศาสตร์	3.98	2.04	2.652	.404	3.763	.458
	สังคมศาสตร์	3.31	1.79	2.612	.404		
ด้านดี	วิทยาศาสตร์	3.94	1.94	2.566	2.40	3.180	.586
	สังคมศาสตร์	3.22	1.78	2.529	.228		
ด้านเก่ง	วิทยาศาสตร์	4.00	1.94	2.640	.268	3.180	.409
	สังคมศาสตร์	3.78	1.44	2.596	.282		
ด้านสุข	วิทยาศาสตร์	4.00	2.00	2.762	.186	2.782	.651
	สังคมศาสตร์	3.63	1.31	2.723	.281		

จากตารางพบว่า ลักษณะความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม และด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข
ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ไม่มีความแตกต่างกัน

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

เกณฑ์ในการแบ่งภาวะผู้นำดังนี้

คะแนนรวมต่ำกว่า 65 คะแนน หมายถึงภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงาน

คะแนนรวมระหว่าง 65 – 72 คะแนน หมายถึง ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและมุ่งเน้นความสัมพันธ์

คะแนนรวมสูงกว่า 72 คะแนนขึ้นไป หมายถึง ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์

ตารางที่ 13 แสดงลักษณะภาวะผู้นำ

แบบภาวะผู้นำของนักศึกษา	ภาวะผู้นำของนักศึกษา
แบบที่ 1	ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงาน
แบบที่ 2	ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและมุ่งเน้นความสัมพันธ์
แบบที่ 3	ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์

ภาวะผู้นำแบ่งออกเป็น 3 แบบ แบบที่ 1 ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงาน แบบที่ 2 ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและมุ่งเน้นความสัมพันธ์ และแบบที่ 3 ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.02	2.31	2.599	.158	1.629	.196
แบบที่ 2	87	3.98	2.27	2.654	.227		
แบบที่ 3	1415	3.62	1.79	2.633	.217		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	2.94	2.00	2.524	.200	2.457	.086
แบบที่ 2	87	3.94	2.11	2.597	.251		
แบบที่ 3	1415	3.61	1.78	2.546	.236		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.11	2.17	2.565	.219	2.087	.124
แบบที่ 2	87	4.00	2.06	2.636	.294		
แบบที่ 3	1415	3.78	1.44	2.621	.278		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.31	2.19	2.722	.247	.279	.757
แบบที่ 2	87	4.00	2.25	2.738	.255		
แบบที่ 3	1415	3.75	1.31	2.744	.289		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านควบคุมตนเองของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.33	1.50	2.430	.354	.076	.927
แบบที่ 2	87	3.83	1.17	2.417	.374		
แบบที่ 3	1415	3.83	1.17	2.433	.376		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านควบคุมตนเองของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านเห็นใจผู้อื่น
ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.33	2.00	2.6.8	.290	5.943	.003**
แบบที่ 2	87	4.00	2.00	2.752	.305		
แบบที่ 3	1415	3.83	1.33	2.631	.333		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.01

จากตารางพบว่าลักษณะความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านเห็นใจผู้อื่นของนักศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01
เมื่อทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ พบว่านักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและ
มุ่งเน้นความสัมพันธ์ ($X = 2.752$) มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเห็นใจผู้อื่นสูงกว่านักศึกษาที่มีภาวะ
ผู้นำแบบมุ่งเน้นงาน ($X = 2.608$) และมุ่งเน้นความสัมพันธ์ ($X = 2.631$)

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านรับผิดชอบ
ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.00	2.00	2.534	.215	2.143	.118
แบบที่ 2	87	4.00	2.00	2.622	2.70		
แบบที่ 3	1415	3.67	1.50	2.575	.296		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านรับผิดชอบของนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านมีแรงจูงใจ
ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.50	2.00	2.673	.312	.522	.593
แบบที่ 2	87	4.00	2.00	2.703	.303		
แบบที่ 3	1415	4.00	1.33	2.665	.346		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านมีแรงจูงใจของนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านตัดสินใจและ
แก้ปัญหาของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.50	1.33	2.398	.361	1.650	.192
แบบที่ 2	87	4.00	1.67	2.423	.393		
แบบที่ 3	1415	3.83	1.17	2.465	.407		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านตัดสินใจและแก้ปัญหาของ
นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านสัมพันธภาพ
ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.67	1.83	2.624	.367	3.690	.025*
แบบที่ 2	87	4.00	2.17	2.783	.404		
แบบที่ 3	1415	4.00	1.50	2.733	.434		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านสัมพันธภาพของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเรฟเฟ พบว่านักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและมุ่งเน้นความสัมพันธ์ ($X = 2.783$) มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสัมพันธภาพสูงกว่านักศึกษาที่มีภาวะผู้นำมุ่งเน้นความสัมพันธ์ ($X = 2.733$) และแบบมุ่งเน้นงาน ($X = 2.624$)

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านภูมิใจใน
ตนเองของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.50	1.50	2.456	.393	2.606	.074
แบบที่ 2	87	4.00	1.75	2.485	.395		
แบบที่ 3	1415	4.00	1.00	2.544	.427		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านภูมิใจในตนเองของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านพอใจในชีวิต
ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.67	1.83	2.906	.428	.142	.868
แบบที่ 2	87	4.00	2.17	2.938	.401		
แบบที่ 3	1415	4.00	1.17	2.923	.413		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านพอใจในชีวิตของนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านสุขสงบทาง
ใจของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำ	n	Max	Min	\bar{X}	S.D.	F	sig.
แบบที่ 1	98	3.67	2.00	2.716	.321	.102	.903
แบบที่ 2	87	4.00	2.17	2.706	.349		
แบบที่ 3	1415	4.00	1.33	2.698	.400		

จากตารางพบว่าความฉลาดทางอารมณ์รายด้านย่อยด้านสุขสงบทางใจของนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน

ตอนที่ 4. วิเคราะห์ความแตกต่างของภาวะผู้นำระหว่างเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษาด้วยการทดสอบค่า Chi-Square

ตารางที่ 27 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi-Square ของนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันกับตัวแปรเพศ

แบบภาวะผู้นำ	เพศหญิง		เพศชาย		รวม		ค่าสถิติ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ผู้นำแบบเน้นความสัมพันธ์	704	73.7	538	83.4	1242	77.6	$\chi^2 = 20.963^{**}$ d.f. = 2 p = .000
ผู้นำแบบเน้นความสัมพันธ์และเนื้องาน	123	12.9	50	7.8	173	10.8	
ผู้นำแบบเนื้องาน	128	13.4	57	8.8	185	11.6	
รวม	955	100	645	100	1600	100	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางพบว่า นักศึกษาเพศหญิงมีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์จำนวน 704 คน (ร้อยละ 73.7) มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์และเนื้องานจำนวน 123 คน (ร้อยละ 12.9) และมีภาวะผู้นำแบบมุ่งเนื้องานจำนวน 128 คน (ร้อยละ 13.4) สำหรับนักศึกษาเพศชายมีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์จำนวน 538 คน (ร้อยละ 83.4) มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์และเนื้องานจำนวน 50 คน (ร้อยละ 7.8) และมีภาวะผู้นำแบบมุ่งเนื้องานจำนวน 57 คน (ร้อยละ 8.8)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ได้ค่า $\chi^2 = 20.963$, d.f. = 2, p = .000 ซึ่งพบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีภาวะผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 28 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi-Square ของนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันกับตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา

แบบภาวะผู้นำ	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม		ค่าสถิติ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ผู้นำแบบเน้น ความสัมพันธ์	622	77.8	620	77.5	1242	77.6	$\chi^2 = 2.196$ d.f. = 2 p = .333
ผู้นำแบบเน้น ความสัมพันธ์และ เนื้องาน	93	11.6	80	10.0	173	10.8	
ผู้นำแบบเนื้องาน	85	10.6	100	12.5	185	11.6	
รวม	800	100	800	100	1600	100	

จากตารางพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์จำนวน 622 คน (ร้อยละ 77.8) มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์และเนื้องานจำนวน 93 คน (ร้อยละ 11.6) และมีภาวะผู้นำแบบมุ่งเนื้องานจำนวน 85 คน (ร้อยละ 10.6) สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์จำนวน 620 คน (ร้อยละ 77.5) มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์และเนื้องานจำนวน 80 คน (ร้อยละ 10.0) และมีภาวะผู้นำแบบมุ่งเนื้องานจำนวน 100 คน (ร้อยละ 12.5)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ได้ค่า $\chi^2 = 2.196$, d.f. = 2, p = .333 ซึ่งพบว่านักศึกษาที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีภาวะผู้นำไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 29 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi-Square ของนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันกับตัวแปรสาขาวิชา

แบบภาวะผู้นำ	วิทยาศาสตร์		สังคมศาสตร์		รวม		ค่าสถิติ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ผู้นำแบบเน้น ความสัมพันธ์	631	78.9	611	76.4	1242	77.6	$\chi^2 = 1.459$ d.f. = 2 p = .482
ผู้นำแบบเน้น ความสัมพันธ์และ เนื้องาน	81	10.1	92	11.5	173	10.8	
ผู้นำแบบเนื้องาน	88	11.0	97	12.1	185	11.6	
รวม	800	100	800	100	1600	100	

จากตารางพบว่า นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์จำนวน 631 คน (ร้อยละ 78.9) มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์และเนื้องานจำนวน 81 คน (ร้อยละ 10.1) และมีภาวะผู้นำแบบมุ่งเนื้องานจำนวน 88 คน (ร้อยละ 11.0) สำหรับนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์จำนวน 611 คน (ร้อยละ 76.4) มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์และเนื้องานจำนวน 92 คน (ร้อยละ 11.5) และมีภาวะผู้นำแบบมุ่งเนื้องานจำนวน 97 คน (ร้อยละ 12.1)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ได้ค่า $\chi^2 = 1.459$, d.f. = 2, p = .482 ซึ่งพบว่านักศึกษาที่มีสาขาวิชาต่างกันมีภาวะผู้นำไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา และภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาโดยรวมและจำแนกด้านดี เก่ง สุข

ตารางที่ 30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม และแยกด้านดี เก่ง สุข

ตัวแปร	ภาวะผู้นำ มุ่งงาน	ภาวะผู้นำ มุ่งงานและ สัมพันธ์	ภาวะผู้นำ มุ่งสัมพันธ์
ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี	.024	-.054*	.021
ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง	.031	-.011	-.029
ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข	.024	-.014	-.019
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	.040	-.028	-.024

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและแยกด้านหลัก ด้านดี เก่ง และสุข อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 คือ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีกับภาวะผู้นำภาวะผู้นำมุ่งงานและสัมพันธ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
3. เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร โดย จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา
4. เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานครที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน
5. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร โดย จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา
6. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 แบบวัดภาวะผู้นำ Least Preferred Co-Worker (LPC) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจากแบบวัดของ Fiedler จำนวน 18 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต จำนวน 52 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบวัดข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และ ชั้นปีที่ศึกษา จำนวน 3 ข้อ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. พัฒนาแบบวัดภาวะผู้นำ LPC จากการรวบรวมทฤษฎีและแนวคิดของ Fiedler และนำปรีक्षाผู้เชี่ยวชาญ

2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาที่อยู่ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครทั้งสาขาสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 1,600 คน

3. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- บรรยายลักษณะภาวะผู้นำและระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้ สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- วิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษา โดยใช้ การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำของนักศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe 'Method)

- วิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะภาวะผู้นำระหว่างเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษาด้วยการทดสอบไคสแคว์

- ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ กับความฉลาดทางอารมณ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของตัวอย่างได้แก่ เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ภาวะผู้นำ นักศึกษาที่เป็นตัวอย่าง ทั้งสิ้น 1600 คน เพศหญิง ร้อยละ 59.7 เพศชายร้อยละ 40.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ชั้นปีละร้อยละ 50.0 สาขาวิทยาศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์สาขาละ ร้อยละ 50.0 นักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงาน ร้อยละ 11.6 ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์ร้อยละ 77.6 และภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นงานและมุ่งเน้นความสัมพันธ์ร้อยละ 10.8

2. การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์พบว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยจำแนกตามด้านหลักและด้านย่อยของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ (2.63) แสดงว่านักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกตามราย

ด้านหลักคือ ดี เก่ง และสุข พบว่าด้านสุขมีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์สูงที่สุดเท่ากับ (2.74) และด้านหลักที่มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์น้อยที่สุดคือด้านดี เท่ากับ (2.58) และเมื่อจำแนกตามรายด้านย่อยพบว่า ด้านย่อยที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความพอใจในชีวิตเท่ากับ (2.92) และด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือการควบคุมตนเองเท่ากับ (2.43) และด้านการตัดสินใจแก้ปัญหาเท่ากับ (2.45)

3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความฉลาดทางอารมณ์โดยจำแนกตามด้านหลักระหว่างเพศหญิงกับเพศชายพบว่า

ด้านสุข ของนักศึกษาเพศหญิงต่างกับนักศึกษาเพศชายอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 โดยที่เพศชาย (2.78) มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขสูงกว่าเพศหญิง (2.71)

ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาเพศหญิงต่างกับนักศึกษาเพศชายอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยที่เพศชาย (2.66) มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเพศหญิง (2.61)

ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1

4. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความฉลาดทางอารมณ์โดยจำแนกตามด้านหลักระหว่างนักศึกษาที่มีชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 พบว่า

ด้านสุข ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (2.75) มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 (2.73)

ด้านดีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (2.56) มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 (2.53)

ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2

5. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความฉลาดทางอารมณ์โดยจำแนกตามด้านหลักและด้านรวมระหว่างนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์กับสังคมศาสตร์พบว่า

ความฉลาดทางอารมณ์ทั้งด้านหลักและโดยรวมของนักศึกษาทั้งสองสาขาคือวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ไม่มีความแตกต่างกัน

ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3

6. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างภาวะผู้นำกับนักศึกษาเพศหญิงและนักศึกษาเพศชาย นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีภาวะผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยที่เพศชายมีภาวะผู้นำมุ่งเน้นความสัมพันธ์มากกว่าเพศหญิง

ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 4

7. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างภาวะผู้นำกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ไม่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีภาวะผู้นำที่ความแตกต่างกัน

ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 5

8. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างภาวะผู้นำกับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ไม่พบว่านักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 6

9. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความฉลาดทางอารมณ์โดยจำแนกตามความแตกต่างของภาวะผู้นำของนักศึกษา

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาทั้งด้านหลักและโดยรวมของนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันไม่มีความแตกต่างกัน

ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 7

10. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ กับความฉลาดทางอารมณ์พบว่าไม่มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์

ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 8

ข้อวิจารณ์

งานวิจัยในครั้งนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ ของ นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัยข้างต้นสามารถวิจารณ์ได้ ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักศึกษาต่างเพศกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาเพศชายมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาเพศหญิงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพริน ทองภาพ ที่ศึกษาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านระหว่างบุคคล และด้านการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู ในครอบครัวของสังคมไทย ซึ่งมีการเลี้ยงดูบุตรที่ต่างเพศกันแตกต่างกันอย่างมาก การอบรมเลี้ยงดูลูกชายจะมีความแตกต่างจากลูกสาวโดยที่ส่วนใหญ่บิดา มารดา จะกวดขันในการอบรมเลี้ยงดูลูกสาวมากกว่าลูกชาย ลูกสาวต้องอยู่ในกรอบ ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้ลูกสาวประพฤติตามวัฒนธรรมประเพณี ที่ดีงามของไทย และเมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ต้องมีการปรับตัวอย่างมากจะเกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างมาก ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ จึงทำให้วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง ถ้าพ่อแม่เข้มงวด หรือกวดขันในเรื่องต่าง ๆ อย่างมากก็จะทำให้วัยรุ่นประสบปัญหาที่นำไปสู่ความเครียด วิตกกังวล ไม่สบายใจ อันเป็นสาเหตุให้มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่ำได้

สำหรับเพศชาย ครอบครัวจะเลี้ยงดูอีกอย่างไม่เหมือนเพศหญิง และส่วนมากครอบครัวจะให้ลูกชายช่วยเหลือตนเองมากกว่าลูกสาว และครอบครัวจะเปิดโอกาสให้ลูกชายนั้นจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างได้ง่าย และเปิดโอกาสให้ค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ ในชีวิตมากกว่าลูกสาว รวมทั้งมีโอกาสนในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ได้มากกว่าซึ่งเป็นสาเหตุให้เพศชายมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเพศหญิง

สมมุติฐานที่ 2 นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันในด้านดี และด้านสุข ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักศึกษาที่มีชั้นปีที่แตกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของนิสิตนักศึกษาตามชั้นปี ดังที่ทองเรียง อมรรชกุล (2525)อธิบายว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะสนใจเข้าร่วมกิจกรรม หวังความสำเร็จในเชิงวิชาการ สนใจความรู้ความคิดต่าง ๆ ต้องการเข้าใจตนเอง เข้าใจโลก แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง มีความเป็นมิตร ผูกพันกับเพื่อน ชอบอยู่ร่วมกลุ่ม นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีแนวโน้มที่จะสนใจในเรื่องภายนอกมหาวิทยาลัยและสนใจกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และสนใจในเรื่องส่วนตัวเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไปแล้ว

สมมุติฐานที่ 3 นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีสาขาวิชาแตกต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน

การตั้งสมมุติฐานที่ 3 นี้เนื่องจากมีงานวิจัยของไพริทร์ ทองภาพ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านส่วนบุคคล ด้านระหว่างบุคคล ด้านการปรับตัว ด้านการจัดการบริหารความเครียด และด้านภาวะอารมณ์ต่างๆ ไป จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต โดยงานวิจัยนี้พบว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกันคือด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมาแตกต่างกัน

แต่จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันซึ่งเป็น ไม่ไปตามสมมุติฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักศึกษาที่ศึกษาต่างสาขากันมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกันนั้น ไม่ได้ทำให้เกิดระดับความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน เพราะเมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแล้วไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาไหนก็ตาม สถาบันการศึกษาก็จะให้ความสำคัญในการพัฒนานักศึกษาอย่างเท่าเทียมดังที่ ชิดารัตน์ บุญนุช

(2525) กล่าวว่า หน้าที่ของมหาวิทยาลัยก็คือ จะต้องศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาเพื่อจะได้จัดหลักสูตรการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อม ในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษา ได้พัฒนาตนเอง ไปในทิศทางที่เขาเลือกเองได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดสอดคล้องกับ เบญจวรรณ บุญปวนิช (2542) กล่าวสรุปว่า ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ไม่ใช่เป็นสร้างบัณฑิตเพื่อสนองความต้องการของสังคมเท่านั้น แต่ต้องรักษาคุณภาพของบัณฑิตให้มีมาตรฐาน โดยที่สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งควรต้องถือเป็นภารกิจและความรับผิดชอบในการพัฒนาและรักษาคุณภาพทางวิชาการของตน และต้องผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบันด้วย

สมมุติฐานที่ 4 นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกันมีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาเพศชายกับเพศหญิง มีภาวะผู้นำแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักศึกษานักหญิงและชายนั้นมีความแตกต่างกันในด้านสรีระร่างกายเป็นประการใหญ่แล้วในเรื่องการแสดงออกตามบทบาททางเพศก็ย่อมมีความแตกต่างกันออกไป เพศชายนั้นจะมีการแสดงออกที่เป็นตัวของตัวเองมากกว่าเพศหญิง ดังนั้นในการแสดงบทบาทในเรื่องของภาวะผู้นำนั้นจึงแตกต่างกันออกไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย แอสติน (1993) ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของนักศึกษาตลอดระยะเวลาการเรียน 4 ปีในมหาวิทยาลัยพบว่า นักศึกษาหญิงกับนักศึกษาชายมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในเรื่องอารมณ์ สุขภาพจิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเมือง การวางแผนเรื่องอาชีพ เรื่องการเข้าสังคม งานวิจัยของไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (2530) เรื่องรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่านักศึกษานักหญิงมีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มวิชาการสูงกว่านักศึกษาชาย ซึ่งจะเห็นได้ว่านักศึกษานักหญิงส่วนมากใช้ชีวิตอยู่กับเรื่องงานวิชาการ นักศึกษาชายจะใช้ชีวิตแบบอิสระและเข้าร่วมในกิจกรรมที่ได้แสดงออกถึงความเป็นผู้นำมากกว่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชลัท จงสืบพันธุ์ (2527) เรื่องการศึกษาลักษณะทางชีวสังคม ลักษณะทางบริบทและลักษณะทางจิตวิสัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า นักศึกษาชายจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษานักหญิง

สมมุติฐานที่ 5 นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกันมีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีภาวะผู้นำไม่แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานโดยมีรายละเอียดดังนี้

นักศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่แตกต่างกันนั้นไม่มีภาวะผู้นำที่แตกต่างกันเพราะมหาวิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัยนั้นได้รับนโยบายการผลิตบัณฑิตจากทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยที่ต้องพัฒนาบัณฑิตให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อออกสู่ตลาดแรงงาน คือต้องเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม สรุปลแล้วบัณฑิตต้องมี 3 ประการคือ การเป็นผู้มีคุณธรรม คุณภาพ และคุณค่า (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530)

1. คุณธรรม หมายถึงผู้มีจิตใจโอบอ้อม อารี เพื่อแม่ มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์สุจริต ขอมเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความตั้งใจที่จะทำประโยชน์แก่สังคมที่ในขณะที่กำลังศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป
2. คุณภาพ หมายถึง การปฏิบัติผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการศึกษามีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน อยู่ร่วมกัน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตลอดจนเป็นผู้ที่มีร่างกายสมบูรณ์ จิตใจปกติ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. คุณค่า หมายถึง ให้เป็นบุคคลที่อยู่ในสังคมอย่างมีประโยชน์ สามารถประพฤติดนให้เหมาะสมแก่หน้าที่ให้เป็นที่ปรารถนาของสังคม เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย และรักษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของประเทศชาติต่อไป

จากแนวคิดของทบวงมหาวิทยาลัยนี้จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยต้องปลูกฝัง เรื่องความเป็นผู้นำแก่นักศึกษา เพราะเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตบัณฑิตดังนั้น ชั้นปีที่ศึกษาจึงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของภาวะผู้นำ

สมมุติฐานที่ 6 นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีสาขาวิชาแตกต่างกันมีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษสาขาวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีภาวะผู้นำไม่แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานโดยมีรายละเอียดดังนี้

นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทุกสาขาวิชาที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อที่จะพัฒนานักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชานั้นๆ ให้จบออกไปเป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพของสังคม และประเทศชาติตั้งนั้นไม่ว่านักศึกษาจะเรียนในสาขาวิชาด้านใดก็ตาม เนื้อหาของวิชาในแต่ละสาขา ก็สอดแทรกและปลูกฝังลักษณะความเป็นผู้นำในการเรียนอยู่แล้ว จึงพบว่านักศึกษาที่เรียนต่างสาขาวิชากันไม่มีภาวะผู้นำที่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 7 นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 8 ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมุติฐาน

การตั้งสมมุติฐานข้อที่ 7 และข้อ 8 นั้นจากค้นพบงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำ(กัลยาณีพรหมทอง 2546, นวลจันทร์ อาศัยพาณิชย์ 2545)

แต่เมื่อทั้งสองสมมุติฐาน (สมมุติฐานข้อ 7 และข้อ 8) นั้นไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ มีซึ่งสอดคล้องข้อค้นพบงานวิจัยของชุตินา วงษ์สวัสดิ์ (2543) ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน มีเชาว์อารมณ์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากว่าความฉลาดทางอารมณ์นั้นมีหลายองค์ประกอบและตามแนวคิดของทศพร ประเสริฐสุข (2542 : 29-30) ได้สรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของเมเยอร์ และสโลเวย์ และของโกลแมน ได้ 5 องค์ประกอบใหญ่ซึ่งองค์ประกอบที่ 5 คือการดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Handling Relationships) หมายถึงลักษณะที่เป็นทักษะทางสังคม เป็นความสามารถที่จะรู้เท่าทันอารมณ์ของผู้อื่น เป็นทักษะทางสังคมที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น อันจะส่งผลให้เกิดความเป็นผู้นำ ความสามารถลักษณะนี้จะประกอบด้วยการสื่อความที่ดี การบริหารความขัดแย้งจะเห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็น

ผลรวมของความสามารถในการบริหารงานทั้งการบริหารที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ และมุ่งเน้นงาน การที่บุคคลมีภาวะผู้นำที่ต่างกันปัจจัยเดียวจึงไม่ส่งผลต่อระดับของความฉลาดทางอารมณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปฏิบัติ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้กับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ควรจะมีการพัฒนาในประเด็นการมองโลกในแง่ดี ให้กับนักศึกษา ซึ่งการมองโลกในแง่ดีนั้นเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความคิด และความรู้สึกเชิงบวก รวมทั้งพัฒนาทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย สำหรับผลของการวิจัยที่พบว่านักศึกษาชายมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการที่จะเปิด โอกาสให้นักศึกษาหญิง ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ใน มหาวิทยาลัยเพิ่มมากยิ่งขึ้น หรือจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องสำหรับนักศึกษาหญิงมากขึ้น รวมทั้งควรมีการเชิญชวนให้นักศึกษาหญิงเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น สำหรับ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข และด้านดีสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 นั้นเนื่องจาก นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนมากสนใจแต่เรื่องของตนเองและการที่จะออกจากมหาวิทยาลัยไปสู่โลก ภายนอกมาก จึงสนใจหาความรู้ต่างๆ เพื่อจะเตรียมตัวไปประกอบอาชีพ ดังนั้นมหาวิทยาลัยควร จะจัดกิจกรรมหรือส่งเสริม ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้ทำกิจกรรมร่วมกับนักศึกษาชั้นปีอื่นๆ บ้าง และ อาจารย์ที่สอนควรที่จะให้ความรู้สอดแทรก เรื่องการทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อนมากยิ่งขึ้น ให้สามารถ ช่วยเหลือผู้อื่นได้ รวมทั้งให้มีการประชาสัมพันธ์ถึงประ โยชน์ และความสำคัญของการทำกิจกรรม ในมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาจะได้ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมและเป็นประโยชน์แก่ตัว นักศึกษาเอง ในการพัฒนาด้านดี ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความรับผิดชอบมาก ยิ่งขึ้น ควรมีการอบรมในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิต การรู้จักและเข้าใจตนเอง โครงการที่ให้ นักศึกษาได้พัฒนาเข้าใจชีวิตด้วยการเข้าค่ายธรรมะนั้นควรจะให้ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 เข้าร่วมด้วย พร้อมทั้งให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความเข้าใจในตนเอง พอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ เข้าใจในธรรมชาติของ ตนเอง

2. การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต คือดี เก่ง และสุข

2.1 ด้านดี ควรฝึกให้นักศึกษามีความสามารถควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเองได้ ก็คือการให้นักศึกษาสามารถรับรู้ความต้องการ และอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้น และการแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานที่ต่างๆ กับบุคคลที่แตกต่างกันออกไป การเห็นใจผู้อื่น ต้องมีการฝึกการใส่ใจผู้อื่น เข้าใจและยอมรับถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถแสดงออกถึงความเห็นใจบุคคลอื่นได้อย่างจริงใจไม่เสแสร้ง มีความรับผิดชอบในการเรียน การทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ต้องรู้จักแพ้ รู้จักชนะ และรู้จักให้อภัยผู้อื่นมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ฝึกการเล่นกีฬาเป็นทีม เพราะเมื่อบุคคลเล่นกีฬาเป็นทีมจะทำให้รู้จักการให้ การรับ ความรับผิดชอบ การให้อภัยและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

2.2 ด้านเก่ง ควรฝึกให้นักศึกษามีการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจและเข้าใจศักยภาพของตนเองมาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะเปิดกว้างในการพัฒนาตนเอง และสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ตนเองได้ และที่สำคัญ คือมีความมุ่งมั่นในการที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีเป้าหมายและพร้อมที่จะทำสิ่งต่างๆ ใ้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้อย่างไม่ย่อท้อ การมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ สำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอย่างมาก เพราะ การเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงและสามารถแก้ปัญหานั้น ได้อย่างเหมาะสม เป็นเรื่องที่ยากต่อการกระทำได้สำหรับเด็กวัยรุ่น ประเด็นนี้ฝ่ายกิจการนักศึกษา หรืออาจารย์ที่สอนด้านวิชาการควรมีการฝึกนักศึกษาคิดและแก้ปัญหาต่างๆ อย่างเหมาะสมพร้อมทั้ง เป็นที่ปรึกษาและเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับนักศึกษาด้วย การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เป็นเรื่องที่นักศึกษาให้ความสนใจเป็นอย่างมากเพราะนักศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่อยากผูกมิตรและมีเพื่อน สิ่งที่มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการพัฒนาคือ การฝึกสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การฝึกการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

2.3 ด้านสุข ควรฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง การภูมิใจในตนเอง คือเห็นคุณค่าในตนเองอย่างไม่ดูถูก การเห็นคุณค่าของตนเอง จะนำไปสู่การเห็นคุณค่าในตัวผู้อื่นด้วย และสิ่งที่สำคัญคือบุคคลที่เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นนั้นจะเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตที่ดี เชื่อมมั่นในตนเองในทางที่ถูกต้อง มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน ซึ่งดูเหมือนจะเป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญแต่การมีอารมณ์ขันบ้างนั้นจะทำให้ชีวิตและการมองโลกของนักศึกษาเป็นไปในทางบวกมากยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยควรมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข สงบทางจิตใจ ให้นักศึกษาได้ผ่อนคลายจากภาวะตึงเครียดในเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว

3. การพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษา ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก เพราะว่ามันคือสิ่งที่จำเป็นที่จะออกไปอยู่ในสังคมภายนอกมหาวิทยาลัยหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ คาดหวังให้นักศึกษานั้นนอกจากมีภูมิความรู้ แล้วยังต้องมีภาวะผู้นำ เป็นสิ่งสำคัญในการทำงานในภาวะการณ์แข่งขันในตลาดแรงงานในขณะนี้ ผลของการวิจัยพบว่านักศึกษาเพศชายมีภาวะผู้นำมุ่งเน้นความสัมพันธ์มากกว่าผู้หญิง ซึ่งมหาวิทยาลัยควรตระหนักถึงประเด็นนี้ และควรจัดการเรียนการสอน หรือกิจกรรมในห้องเรียนที่สามารถฝึกความเป็นผู้นำมากยิ่งขึ้นในการทำงานทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สำหรับนักศึกษาหญิงควรที่จะฝึกความเป็นผู้นำมากยิ่งขึ้น การทำงานภายในห้องเรียนควรให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำเกิดขึ้น และอาจารย์ควรชี้แนะให้นักศึกษาหญิงได้มีส่วนเป็นผู้นำกลุ่มบาง นอกจากนี้ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาควรจะมีการจัดกิจกรรมหรือควรจะมีการฝึกปฏิบัติเรื่องภาวะผู้นำสำหรับนักศึกษา รวมทั้งยังควรส่งเสริมให้นักศึกษาหญิงได้มีโอกาสได้แสดงออกในการเป็นผู้นำในกิจกรรมต่างๆ เช่น ประชานชมรม หรือ ประชานโครงการต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- การวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมมากขึ้นดังนี้
1. การศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ในนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
 2. ควรมีการศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษานักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับนักศึกษาในส่วนภูมิภาค
 3. ควรมีการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำและความฉลาดทางอารมณ์เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่ทำกิจกรรมเป็นนักรักกิจกรรมและนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นนักรักกิจกรรม
 4. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ หรือการวิจัยแบบทดลองในการพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา
 5. ควรมีการศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ในบุคคลอาชีพต่าง ๆ
 6. ควรมีการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำด้วยแบบวัด แบบที่ต่างไปจากงานวิจัยฉบับนี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมสุขภาพจิต.2543.รายงานวิจัยการพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทย อายุ 12 – 60 ปี. สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

กรมสุขภาพจิต.2545. คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. (พิมพ์ครั้งที่สี่).นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กวี วงศ์พุด. 2539. ภาวะผู้นำ (พิมพ์ครั้งที่ สี่)กรุงเทพมหานคร.ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.

กัลยาณี พรหมทอง. 2546. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ฉัตรฤดี สุกปลั่ง. 2543. ผลของบุคลิกภาพและเชาว์อารมณ์ที่มีต่อคุณภาพของการให้บริการตามการรับรู้ของหัวหน้างานของพนักงานส่วนหน้าของโรงแรมชั้นหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชุตินันท์ อิศริตนา.2535.การศึกษาลักษณะนิสัยโครงการพัฒนากีฬาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร,วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุติมา วงษ์สวัสดิ์. 2543. ภาวะผู้นำ การจัดการความขัดแย้งและเชาว์อารมณ์ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสิงห์บุรี. กรุงเทพมหานคร,วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนมน สุขวงศ์. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น,วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชลัท จงสืบพันธุ์. 2527. การศึกษาลักษณะทางชีวสังคม ลักษณะทางบริบทและลักษณะทางจิตวิสัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ดวงพร ศรีจันทร์. 2540. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับภาวะผู้นำ ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทบวงมหาวิทยาลัย. 2535. การอบรมสัมมนาเรื่องกรเสริมสร้างพลังจิตเพื่อชีวิตตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมนิสิตนักศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร: กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

..... 2536. “ขอบข่ายของการพัฒนานิสิตนักศึกษา” น.46-47. รายงานสรุปผลการสัมมนาผู้บริหาร เรื่องมิติใหม่ของการพัฒนานิสิตศึกษาระหว่างวันที่ 18 – 20 เมษายน 2536. กรุงเทพมหานคร: กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

ทศพร ประเสริฐสุข (2542, สิงหาคม) “ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา” พฤติกรรมศาสตร์ 5(1): 19 – 35.

เทอดศักดิ์ เดชคง. 2542. ความฉลาดทางอารมณ์. พิมพ์ครั้งที่สี่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

..... 2544. จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา. (พิมพ์ครั้งที่สี่) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

ทิพวรรณ ลิ้มสุขนิรันดร์. 2535. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ทองเรียง อมรรักษ์กุล. 2525. การบริหารกิจการนิสิต: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เอกสารการนิเทศ การศึกษานับที่ 244. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

ธิดารัตน์ บุญนุช . 2525. “พัฒนาการทางบุคลิกภาพนิสิตนักศึกษา” น.267 นิสิตนักศึกษา หลักการปัญหาและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนส โตร์.

นวลจันทร์ อาศัยพาณิชย์. 2545. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวอารมณ การสนับสนุนทางสังคม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์. กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยพยาบาลปริญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจวรรณ บุษปวนิช. 2542. การศึกษาลักษณะของบัณฑิตศึกษานิยมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช. กรุงเทพมหานคร, วิทยาลัยพยาบาลปริญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประกอบ กุปรัตน์. 2527. ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประชัน จันทรสุข. 2544. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวอารมณกับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชินี. กรุงเทพมหานคร, วิทยาลัยพยาบาลศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

ประภา คงนุ่น. 2527. ลักษณะผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัยครู วิชาเอกพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร, วิทยาลัยพยาบาลมหาบัณฑิตสาขาการพยาบาล, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พจน์ สะเพียรชัย. 2536. “นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาชาติ” น.14 รายงานสรุปผลการสัมมนาผู้บริหาร เรื่องมิติใหม่ของการพัฒนานิสิตศึกษาระหว่างวันที่ 18 – 20 เมษายน 2536. กรุงเทพมหานคร: กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

พรรณี ชูทัย . 2524. ลักษณะของนิสิตทางด้านอารมณ-สังคม. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อัครา).

พระเทพเวที (ประยุท ปุตุโย). 2532. ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. 2525. “นิสิตนักศึกษากับการเรียนการสอน” น. 194 นิสิตนักศึกษาหลักการปัญหา และแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2530. รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: งานวิจัยลำดับที่ 23 , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพรินทร์ ทองภาพ. 2545. ความเครียดลดทอนทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วันทนา ถิ่นกาญจน์ .2539. สมรรถนะภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาพยาบาล.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการพยาบาลศึกษา , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2528. “งานบุคลากรนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาเยาวชน”

น. 3-4 .เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร:-ภาควิชา
อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี. (2542 สิงหาคม). “การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์” พฤติกรรม
ศาสตร์. 5(1) : 37-52.

วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2524. “ปรัชญาการศึกษาชั้นอุดมศึกษา” .น 114 – 115. การพัฒนาระบบ
เรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วีระวัฒน์ ปิ่นนิคามย์. (2542 มกราคม – มิถุนายน) “เขาว์อารมณ์ดัชนีวัดความสำเร็จใน
ชีวิต” การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. 1(2): 3 –17.

.....2542. เขาว์อารมณ์ (EQ) : ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของ
ชีวิต. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอ็กซ์เปอร์เน็ท.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2535. จิตวิทยาพัฒนาการ. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยา คณะ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุดารัตน์ หนูหอม.2543. อิทธิพลของเขาวัวอารมณ์ที่มีต่อความเครียดและพฤติกรรม
เผชิญความเครียดของพยาบาล:ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลศิริราช.
กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมพงษ์ เกษมสิน. 2526. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช จำกัด.

อรพินท์ ชูชม. (2542 , สิงหาคม) “สถานภาพการวัด EQ” พฤติกรรมศาสตร์ 5(1) :67-78

อรพินท์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ และวิลาศลักษณ์ ชัยวัลลี. 2542. “ การทดลองใช้และ
ตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดสติปัญญาทางอารมณ์ของซัทท์ และคณะ” เอกสาร
ประกอบการบรรยายเรื่องทฤษฎีและการวัดอีคิว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

อารี ดัณฑ์เจริญรัตน์ (2543 มกราคม – เมษายน) “อารมณ์และสุขภาพจิต” ศึกษาศาสตร์ ,
มหาวิทยาลัยยเนศวร.

ภาษาอังกฤษ

Astin, A.W.1993. What Matters in College ? Four Critical Year Revisited. San Francisco:
Jossey Bass, Publisher,

Fiedler, E. Fred. 1967. A Theory of Leadership Effectiveness. New York: Mc Graw-Hill.

Fiedler, E. Fred and Chemers, M. Martin. 1977. Improving Leadership Effectiveness: The
Leader Match Concept. United State of America: John Wiley & Sons, Inc.

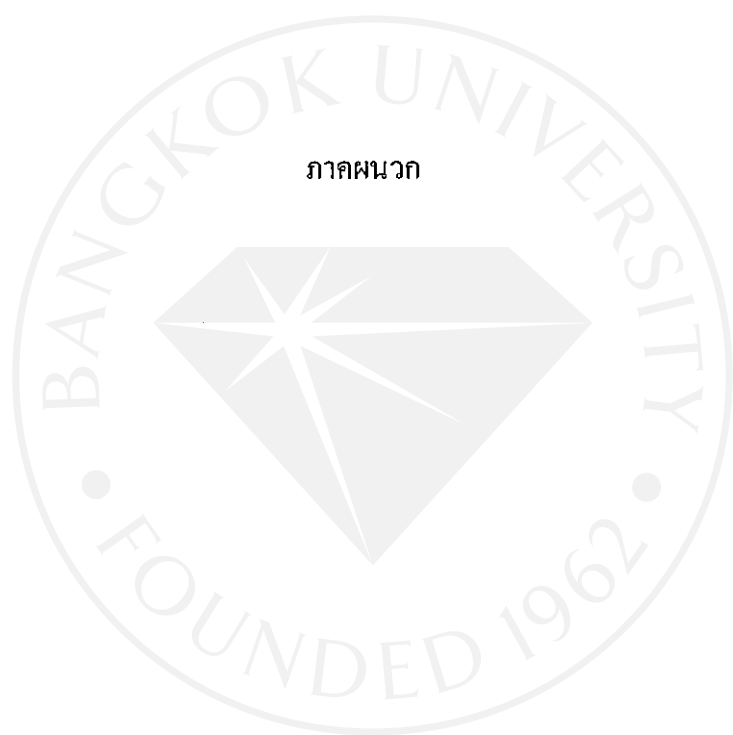
Goldman, Daniel.1995. Emotional Intelligence: Why it can matter more than IQ.
New York: Bantam Books.

Mayer, J.D.&Salovey, P. 1997 “ What ‘s your emotional Intelligence quotient?” In P.
Salovey, & D. Slyvter(Eds.). Emotional Deveopment and Emotional Intelligence.
New York: Basic Book.

Scherhorn.J.R., J.G.Hunt and R.N. Qsborn. 1997. **Organization Behavior**. 6th ed. New York:

John Wiley & Sons.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาใน

สถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาใน

สถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัย ภายใต้ทุนสนับสนุนการวิจัยของ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การวิจัยมีคุณค่าที่แท้จริง ผู้วิจัยใฝ่ใจขอความร่วมมือจากนักศึกษาในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกข้อ ความคิดเห็น และคำตอบในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบกับท่านหรือผู้อื่นแต่อย่างใด จึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด สิ่งที่สำคัญขอให้นักศึกษาตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด

แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามวัดภาวะผู้นำ จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต จำนวน 52 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 ข้อ

คำตอบของนักศึกษามีคุณค่าและมีประโยชน์ต่องานวิจัยนี้มาก และการวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จลงมิได้ หากไม่ได้รับอนุเคราะห์จากนักศึกษา จึงขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

อาจารย์มนัสนันท์ หัตถศักดิ์

อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามภาวะผู้นำ

คำชี้แจง นักศึกษาควรอ่านคำชี้แจงต่อไปนี้ให้เข้าใจก่อนที่จะทำแบบสอบถาม

1. ให้นักศึกษานึกถึงบุคคลที่เคยร่วมงานมาแล้วทั้งในอดีต และปัจจุบัน
2. ผู้ที่ศึกษานึกถึงนั้นจะต้องเป็นผู้ที่นักศึกษา ทำงานด้วย หรือประสานงานด้วยยาก หรือจะเรียกได้ว่าเป็นผู้ร่วมงานที่นักศึกษามีพหุพอใจน้อยที่สุด (Least Preferred Co-Worker) แต่ต้องไม่ใช่คนที่นักศึกษาไม่ชอบ
3. หากนึกถึงบุคคลผู้นั้นได้แล้ว ให้ตอบคำถามโดยวงกลมตัวเลขระหว่างคู่ของคำที่ให้มา ซึ่งไม่ใช่คำตอบที่ถูกหรือผิด (วงกลมตัวเลขเพียงตัวเดียว)
4. การตอบคำถามนั้นควรมาจากความรู้สึกที่แท้จริง โดยนี้กันอย่างรวดเร็ว
5. แบบสอบถามมีทั้งหมด 18 ข้อ

ตัวอย่าง

ตัวอย่างนี้เป็นคำคู่ที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น เฉื่อยชา ตรงกันข้ามกับ กระตือรือร้น นักศึกษาต้องบรรยายคุณลักษณะของบุคคลที่นักศึกษานึกถึง โดยวงกลมตัวเลขในช่องว่างช่องใดช่องหนึ่งที่อยู่ระหว่างคำสองคำที่ให้มา

เฉื่อยชา	1 เฉื่อย ชามาก ที่สุด	2 เฉื่อย ชามาก	3 เฉื่อย ชา	4 ค่อนข้าง เฉื่อยชา	5 ค่อนข้าง กระตือรือร้น	6 กระตือรือร้น	7 กระตือรือร้น มาก	8 กระตือรือร้น มากที่สุด	กระตือรือร้น
----------	--------------------------------	----------------------	-------------------	---------------------------	-------------------------------	-------------------	--------------------------	--------------------------------	--------------

หากนักศึกษานึกถึงบุคคลที่นักศึกษานึกถึงนั้น(คือคนที่ทำงานด้วยยาก) เป็นคนเฉื่อยชามาก นักศึกษาต้องวงกลมตัวเลขที่ 2 ในช่องที่ 2 จากซ้ายมือ

เฉื่อยชา	1 เฉื่อย ชามาก ที่สุด	2 ② เฉื่อย ชามาก	3 เฉื่อย ชา	4 ค่อนข้าง เฉื่อยชา	5 ค่อนข้าง กระตือรือร้น	6 กระตือรือร้น	7 กระตือรือร้น มาก	8 กระตือรือร้น มากที่สุด	กระตือรือร้น
----------	--------------------------------	---------------------------	-------------------	---------------------------	-------------------------------	-------------------	--------------------------	--------------------------------	--------------

หากนักศึกษานึกถึงบุคคลที่นักศึกษานึกถึงนั้น(คือคนที่ทำงานด้วยยาก) เป็นคนกระตือรือร้น นักศึกษาต้องวงกลมตัวเลขที่ 6 ในช่องที่ 3 จากขวามือ

เฉื่อยชา	1 เฉื่อย ชามาก ที่สุด	2 เฉื่อย ชามาก	3 เฉื่อย ชา	4 ค่อนข้าง เฉื่อยชา	5 ค่อนข้าง กระตือรือร้น	6 ⑥ กระตือรือร้น	7 กระตือรือร้น มาก	8 กระตือรือร้น มากที่สุด	กระตือรือร้น
----------	--------------------------------	----------------------	-------------------	---------------------------	-------------------------------	------------------------	--------------------------	--------------------------------	--------------

ให้นักศึกษานึกถึงบุคคลที่เคยทำงานด้วย เพียงหนึ่งคนไม่ว่าจะเป็นในอดีตหรือปัจจุบันที่นักศึกษาู้สึกว่า
 ประสานงานด้วยยากหรือทำงานด้วยยาก แต่ไม่ใช่บุคคลที่นักศึกษาไม่ชอบ
คำชี้แจง จง O (วงกลม) ตัวเลขเพียง 1 ตัว ที่บอกถึงคุณลักษณะของเขา

บุคลิกภาพเป็นที่น่าพึงพอใจ	8	7	6	5	4	3	2	1	บุคลิกภาพไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ
เป็นมิตร	8	7	6	5	4	3	2	1	ไม่เป็นมิตร
เพื่อนต่อต้าน/ไม่ยอมรับ	1	2	3	4	5	6	7	8	เพื่อนให้การยอมรับ
คนดึงเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	เป็นคนผ่อนคลาย
สัมพันธภาพเกินห่าง	1	2	3	4	5	6	7	8	สัมพันธภาพใกล้ชิด
ทำที่เย็นชา	1	2	3	4	5	6	7	8	อบอุ่น
ให้ความร่วมมือ	8	7	6	5	4	3	2	1	ไม่ให้ความร่วมมือ
เบื่อง่าย	1	2	3	4	5	6	7	8	เป็นบุคคลน่าสนใจ
ชอบโต้เถียง/ชอบทะเลาะ	1	2	3	4	5	6	7	8	ประนีประนอม
เป็นคนขี้มั่ว	1	2	3	4	5	6	7	8	เป็นคนร่าเริง
เป็นคนเปิดเผย	8	7	6	5	4	3	2	1	เป็นคนเก็บตัว
เป็นคนหักหลังคนอื่น/ทรยศ	1	2	3	4	5	6	7	8	เป็นคนรักดี
มีลักษณะไม่น่าเชื่อถือ	1	2	3	4	5	6	7	8	มีลักษณะน่าเชื่อถือ
เห็นใจคนอื่น	8	7	6	5	4	3	2	1	ไม่เห็นใจคนอื่น
ลักษณะเป็นคนเลวร้าย	1	2	3	4	5	6	7	8	เป็นคนดี
โอนอ่อนผ่อนตาม	8	7	6	5	4	3	2	1	ไม่โอนอ่อนผ่อนตาม
ไม่มีความจริงใจ	1	2	3	4	5	6	7	8	มีความจริงใจ
มีน้ำใจดีใจดี	8	7	6	5	4	3	2	1	ไม่มีน้ำใจใจร้าย

ตอนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง แบบประเมินนี้เป็นประโยชน์ที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออก
ในลักษณะต่าง ๆ แม้ว่าบางประโยคอาจไม่ตรงกับที่ท่านเป็นอยู่ก็ตามขอให้ท่านเลือกคำตอบที่ตรงกับ
ตัวท่านมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดดีหรือไม่ดี โปรดตอบตามความเป็นจริงและตอบทุกข้อ
เพื่อท่านจะได้รู้จักตนเองและพัฒนาตนเองต่อไป

มีคำตอบ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยคคือ **ไม่จริง** **จริงบางครั้ง** **ค่อนข้างจริง**
จริงมาก โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับตัวท่านมากที่สุด

ข้อความ	จริงมาก	ค่อนข้าง จริง	จริง บางครั้ง	ไม่จริง
1.เวลาโกรธหรือไม่สบาย ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน				
2.ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ				
3.เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้				
4.ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ				
5.ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย				
6.เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผล จนผู้อื่นยอมรับได้				
7.ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง				
8.ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จักร				
9.ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด				
10.ฉันยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด				
11.ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการ กระทำของฉัน				
12.แม้จะมีภาระที่ต้องทำ ฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของ ผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ				
13.เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นมีมีโอกาส				
14.ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน				
15.เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำขอโทษผู้อื่นได้				
16.ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก				

ข้อความ	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
17.ถึงแม้จะเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยินดีจะทำเพื่อส่วนรวม				
18.ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น				
19.ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร				
20.แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้				
21.เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ				
22.ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ				
23.เมื่อต้องเผชิญอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันจะไม่ยอมแพ้				
24.เมื่อเริ่มทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ				
25.ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ				
26.บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข				
27.ฉันรู้สึกว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน				
28.เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง				
29.ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย				
30.ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน				
31.ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย				
32.ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน				
33.ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้				
34.ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน				
35.เป็นการยากสำหรับฉันที่จะได้แข่งกับผู้อื่น				

ข้อความ	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
38.ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด				
39.ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด				
40.ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก				
41.แม้สถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น				
42.ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ				
43.เมื่อมีเรื่องทำให้เครียดฉันมักปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องที่ผ่อนคลายสนุกสนาน				
44.ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน				
45.ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดี ๆ มากกว่าฉัน				
46.ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่				
47.ฉันไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย				
48.เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ				
49.เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้				
50.ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้แม้เหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่				
51.ฉันไม่สามารถทำใจให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ทุกสิ่งที่ต้องการ				
52.ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ				

ตอนที่ 3 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

- เพศ () หญิง () ชาย
- สถานภาพของนักศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่
() ชั้นปีที่ 1 () ชั้นปีที่ 4 () ชั้นปีอื่น ๆ
- สาขาวิชาที่ศึกษา
() สาขาด้านวิทยาศาสตร์ () สาขาด้านสังคมศาสตร์

ขอขอบพระคุณนักศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

รายงานผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแบบประเมินภาวะผู้นำ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบประเมินภาวะผู้นำ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี
หัวหน้าสาขาวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สันติกาญจน์
ผู้อำนวยการ ฝ่ายบริการการศึกษาและสวัสดิการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
3. ดร.จินดารัตน์ ปีมณี
หัวหน้าฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ขอรับรองว่าผลงานวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของ
นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

โดย

มนัสนันท์ หัตถศักดิ์

ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาศึกษาศาสตร์
และได้นำเสนอในการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 42
ระหว่างวันที่ 3-6 กุมภาพันธ์ 2547

(ศาสตราจารย์ ดร.สุภมาศ พนิชศักดิ์พัฒนา)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานคณะกรรมการดำเนินการจัดการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 42

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

สาขาศึกษาศาสตร์

1. เสาวพร	เมืองแก้ว	2. วรพิมพ์	ธีระวัฒน์
3. จิตตินันท์	บุญสถิรกุล	4. ประสงค์	ตันพิชัย
5. วิกร	ตันทวุทโธม	6. ชีพสุมน	รังสิยาธร
7. ปภัสวดี	วีรกิตติ	8. วินิจ	เกตุขำ
9. ปัทมาวดี	เล่ห์มงคล	10. สัญชัย	พัฒนสิทธิ์
11. ภาตรี	เรืองไทย	12. เรณูมาศ	มาอุ่น
13. วิสูตร	ทองจินดา	14. พงษ์ศิริ	เลาหสุรโยธิน